

BOS van start

Resultaten eerste meetjaar 2006

Eric Lagendijk
Stella Blom

BOS van start

Resultaten eerste meetjaar 2006

Amsterdam, augustus 2006

Eric Lagendijk
Stella Blom

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Stadsdelen Oost/ Watergraafsmeer, Zeeburg en Amsterdam-Centrum	6
2.1	Projectbeschrijving	6
2.2	Positionering in beleid	7
2.3	Organisatie	8
2.4	Ontwikkeling van project	9
2.5	Knelpunten en kansen	10
2.6	Tot slot	11
3	Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer	12
3.1	Projectbeschrijving	12
3.2	Positionering in beleid	12
3.3	Organisatie	12
3.4	Ontwikkeling van project	13
3.5	Knelpunten en kansen	14
3.6	Tot slot	15
4	Stadsdelen Oud-West en Amsterdam Oud Zuid	16
4.1	Projectbeschrijving	16
4.2	Positionering in beleid	16
4.3	Organisatie	17
4.4	Ontwikkeling van project	18
4.5	Knelpunten en kansen	20
4.6	Tot slot	21
5	Stadsdeel Amsterdam-Noord	22
5.1	Projectbeschrijving	22
5.2	Positionering in beleid	22
5.3	Organisatie	22
5.4	Ontwikkeling van project	23
5.5	Knelpunten en kansen	24
5.6	Tot slot	25
6	Stadsdeel Amsterdam Zuidoost	26
6.1	Projectbeschrijving	26
6.2	Positionering van beleid	26
6.3	Organisatie	26
6.4	Ontwikkeling van project	27
6.5	Knelpunten en kansen	28
6.6	Tot slot	29
7	Samenvatting, analyse en conclusies	30
7.1	Samenvatting vijf BOS-projecten	30
7.2	Analyse: Amsterdamse BOS-projecten vergeleken	32
7.3	Conclusies	39
Bijlage	Lijst met geïnterviewde personen	43

1 Inleiding

Vanaf 2005 stelt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) subsidie beschikbaar aan gemeenten om samen met buurt-, onderwijs- en sportorganisaties sportieve activiteiten te organiseren voor (kwetsbare) jongeren. Deze zogeheten BOS-impuls heeft tot doel achterstanden van jeugdigen tussen 4 en 19 jaar op het gebied van gezondheid, welzijn, opvoeding, sport en bewegen of onderwijs terug te dringen. De gedachte daarachter is dat laagdrempelige sport- en beweegactiviteiten jongeren stimuleren tot een gezondere leefstijl en probleemgedrag terugdringen.

De BOS-impuls gaat zowel uit van sport als doel, en van sport als middel. Daarnaast beoogt de impuls een duurzaam effect te hebben, en wel langs twee wegen:

- Partners uit buurt, onderwijs en sport moeten gericht en structureel met elkaar gaan samenwerken om 'dagarrangementen' voor jeugdigen te ontwikkelen;
- De gemeente voert de regie en werkt daarbij vanuit een geïntegreerd beleid, waarbij beleid voor gezondheidszorg, sport, veiligheid, ruimtelijke ordening, onderwijs en welzijn op elkaar zijn afgestemd.

BOS avant la lettre in Amsterdam

Amsterdam was één van de eerste steden waar al in de jaren tachtig samenwerking plaatsvond tussen sportaanbieders (de sportverenigingen) en basisscholen. Sportbuurtwerkers hadden tot taak om, in samenwerking met de (regionale) sportbonden, scholen en sportclubs aan elkaar te koppelen. Hieruit ontstond het project Jeugdsport in Beweging (Jippie): sportkennismakingslessen, eerst op school en vervolgens bij de vereniging. Jippie bleek succesvol en bestaat tot op de dag van vandaag.

In de tweede helft van de jaren negentig is het idee voor Topscore geboren. Inspiratie hiervoor is opgedaan in Manchester waar modelmatig jeugdsportstimulering plaatsvindt gericht op oriëntatie, participatie en prestatie. Talentherkenning en –ontwikkeling nemen daarin een prominente plaats in. De Amsterdamse variant is minder toegespitst op topsport maar gaat wél uit van de gedachte dat sport op en bij school de beste garantie vormt voor een hoge deelname van de jeugd.

Topscore en Jippie hebben vervolgens de weg vrij gemaakt voor allerlei verschillende sportstimuleringsprojecten voor jongeren in de stadsdelen. Sportbuurtclubs, sport en gezonde leefstijl, huiswerkbegeleiding bij sportclubs en JUMP-in zijn zo maar een paar voorbeelden van wijkgerichte jeugdsportprojecten. Opvallend is dat zich nieuwe partners aandienen naast de georganiseerde sport en het onderwijs. GG&GD, welzijnsinstellingen, de jeugdzorg, jeugdoverleggroepen en opvoedingsondersteuners zijn steeds vaker betrokken bij sportprojecten in Amsterdam. Sport als middel is hiermee geen loze kreet maar gewoon realiteit geworden.

Amsterdamse BOS-projecten

Vanaf januari 2006 gaan vijf BOS-projecten in Amsterdam van start. Elk van deze projecten heeft de beschikking over het maximale budget van € 200.000,- gedurende vier jaar. Het gaat om de volgende projecten:

- `Gein in BOS' van stadsdeel Amsterdam Zuidoost
- `Sportbuurtclubs en ouderbetrokkenheid' van stadsdeel Amsterdam-Noord
- `Tussen- en naschoolse sport' van stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer
- `Werk aan de winkel: jongeren van de straat' van de stadsdelen Oud-West en Amsterdam Oud Zuid
- `De stadssector Oost in BOS' van de stadsdelen Zeeburg, Oost/ Watergraafsmeer en Amsterdam-Centrum

Vraagstelling en doel van evaluatie

De stadsdelen die betrokken zijn bij de BOS-impuls leggen zelf verantwoording af voor de evaluatie van hun projecten. Dit doen zij door middel van een jaarlijkse monitoring van projectresultaten. Hiervoor hebben stadsdelen prestatie-indicatoren benoemd en voeren metingen uit. Voor elk BOS-project afzonderlijk rapporteren de stuurgroep over de procesbewaking, de projectgroep over de voortgang van het project en het uitvoeringsteam over de deelname aan activiteiten. De registratie hiervan maakt onderdeel uit van de jaarevaluatie van de participerende stadsdelen.

De afdeling Sport en Recreatie van de gemeente Amsterdam heeft DSP-groep de opdracht gegeven de inhoud en het proces van de BOS-projecten kritisch te evalueren zodat duidelijk wordt welke aanpak onder welke condities succesvol is. Hiervoor is een jaarlijkse evaluatie gedurende vier jaar gewenst. DSP-groep doet in dit rapport verslag over het eerste meetjaar. In dit jaar, 2006, zijn de projecten daadwerkelijk van start gegaan.

Met deze evaluatie proberen wij elk jaar inzicht te geven in de wijze waarop in beleid en uitvoering gedurende vier jaar samenwerking plaatsvindt tussen BOS-partners in sport, onderwijs, welzijn, gezondheid, jeugdzorg en veiligheid met het oog op succesvolle en resultaatgerichte aanpak van BOS-projecten. Jaarlijkse evaluatie levert succes- en faalfactoren op voor de centrale stad en de betrokken stadsdelen zodat zij zonedig tussentijds kunnen bijsturen.

Terugkerende thema's in elke rapportage zijn kader, aanbod en accommodatie -met extra aandacht voor participatie ouders en jongeren en het aanbod binnen scholen-gymzalen/pleinen en buurthuizen. De vragen die daarbij beantwoord moeten worden zijn:

Hoe ziet de uitvoeringsstrategie (activiteiten, wijze van aanbod) er in de praktijk uit? Spelen jeugdigen zelf ook een rol in de organisatie van BOS-projecten, en welke ervaring wordt daarmee opgedaan? Op welke wijze zijn ouders van jeugdigen betrokken in de BOS-projecten en welke participatiemethodieken zijn hierin, om welke redenen, succesvol?

In 2006 is over de resultaten uiteraard nog weinig bekend, projecten bevinden zich in de opstartfase. De komende jaren zal hier meer uitgebreid op in worden gegaan.

In de daaropvolgende jaren zal de evaluatie gericht zijn op het beantwoorden van vragen als:

- Hoe verloopt de realisatie van het gewenst niveau van aanbod, kader, accommodatie binnen de projecten?
- Houden uitvoeringpartners zich aan gemaakte afspraken, en waarom wijken zij daar eventueel vanaf?
- Hoe verhoudt de relatie monitoring en samenwerking zich? Met andere

woorden worden beoogde resultaten behaald en is er een verband te vinden met structuur samenwerking?

Het eindrapport 2009 bevat de conclusies van de evaluatie en behandelt drie belangrijke aspecten van de BOS-impuls projecten te Amsterdam:

- Hoe verloopt jaarlijks de samenwerking tussen de BOS-partners? Deze samenwerking wordt gelezen een de hand van de kwaliteit en kwantiteit van contactmomenten en aan de aanwezigheid en inbreng B-O-S (initiatief, besluitvorming).
- Kan sport een maatschappelijke meerwaarde opleveren? Met andere woorden, is er een aanbod gerealiseerd in scholen en buurthuizen? En worden de beoogde doelgroepen bereikt? En ten slotte,
- Hoe ziet een typologie van samenwerkingsmodellen in de BOS driehoek eruit? En waar liggen de kwetsbaarheden binnen deze modellen?

In deze rapportage geven wij dit inzicht aan de hand van een uitwerking van de volgende indicatoren voor elk van de vijf projecten:

- projectbeschrijving
- positionering in beleid
- organisatie
- ontwikkeling van project
- knelpunten en kansen
- slotopmerkingen (twijfels, verwachtingen, overige aandachtspunten).

Het laatste hoofdstuk (7) geeft vergelijkingen tussen de 5 BOS projecten weer aan de hand van tabellen over de belangrijkste kenmerken van de deze projecten, zoals motieven, organisatievorm, coördinatie, integraliteit, jeugd- en ouderparticipatie. Vervolgens staan conclusies vermeld over het eerste evaluatiejaar.

2 Stadsdelen Oost/ Watergraafsmeer, Zeeburg en Amsterdam-Centrum

2.1 Projectbeschrijving

Zeeburg

Het BOS-project van de stadssector Oost richt zich onder meer op de Indi- sche Buurt in stadsdeel Zeeburg. Het project in Zeeburg heeft betrekking op groepen 6, 7 en 8 van de zeven basisscholen. Eerst werkt men met de ster- ke scholen en later ook met de minder actieve. Er is geen VO. Maar er is uiteraard wel een VO-doelgroep in de wijk. BOS staat in direct verband met andere sportstimuleringsprojecten zoals JUMP-in, Topscore en Jippie. Maar ook met LO op school, naschoolse opvang via de welzijnsinstellingen en het reguliere sportbuurtwerk. Doel is om een structuur te ontwikkelen die conti- nuïteit garandeert. Onderdelen hiervan zijn ook de sportbuurtclub en de voetbalschool.

Voor de bovenbouw van het basisonderwijs (groep 8) wil stadsdeel Zeeburg een instapcursus voor activiteitenbegeleider bij sport ontwikkelen. Een soort assistent-functie. Hiermee kunnen deze betrokken leerlingen een rol spelen in bijvoorbeeld het Sterproject (uitleen, toezicht, activiteiten begeleiden).

Denk hierbij aan een soort verkorte cursus van de RSLA.

Ook het betrekken van de ouders staat op de agenda van Zeeburg. Dit moet gekoppeld zijn aan buitenschoolse activiteiten op pleinen en op school. Daar vind je de ouders immers ook! Men wil een pasjessysteem invoeren en een soort lidmaatschap. Ouders bekend maken met sport staat daarbij voorop. Ouders erbij betrekken is ook maatwerk: je moet ze een passende taak ge- ven op een tijdstip dat zij tijd kunnen vrijmaken.

Centrum

Het BOS-project moet ertoe leiden dat verenigingen van buiten het stads- deel dependances (satellieten) oprichten binnen stadsdeel Amsterdam- Centrum. Daar kunnen dan trainingen en recreatieve activiteiten plaatsvin- den. Het stadsdeel levert hier een bijdrage aan door ruimte om niet ter be- schikking te stellen. Basketbal is de eerste pilot. Scholen spelen hierbij een sleutelrol doordat zij meestal een gymzaal hebben en leerlingen kunnen deelnemen. Sportverenigingen moeten interesse hebben, een goed plan, kader en opvangmogelijkheden.

De oostelijke eilanden in stadsdeel centrum (Kattenburg, Wittenburg en Oostenburg) zijn gekozen tot projectgebied omdat daar veel jeugd woont die verhoudingsgewijs een achterstand heeft. De opzet is om bestaande activi- teiten (beter) aan elkaar te verbinden. Het is niet de bedoeling om nieuwe activiteiten op te zetten.

Het betrekken van ouders is één van de speerpunten van BOS. Het stads- deel gaat dat voorbereiden. Het gaat hierbij om alle ouders, allochtoon en autochtoon. Hiervoor zal het stadsdeel bijeenkomsten organiseren.

Oost/ Watergraafsmeer

De Transvaalbuurt is gekozen vanwege de concentratie van problemen die zich hier voordoet. Het gemiddelde welstandsniveau is laag. Er is sprake van dichte bebouwing. Allochtone jeugd van 0-11 jaar is oververtegenwoor-

digd. Van de bevolking bestaat 60% uit allochtonen.

De basisscholen de Kaap en de Kraanvogel vormen samen met Stichting Welzijn Oost een brede school. Inzet is het voorkomen van onderwijsachterstanden. Speerpunten zijn: voorschool, taal, ouderbetrokkenheid, zorgstructuur en sociale competentie.

Sport is daarvoor een goed middel. Het BOS-plan voor deze buurt heeft tot doel: in samenwerking met brede scholen en de sportinstellingen/ verenigingen zal een breed sportaanbod worden samengesteld, waarin met name kernsporten zijn vertegenwoordigd uit de DMO-nota sportstimulering (*Resultaat door samenspel*).

Afstemming vindt plaats tussen het BOS-project en het 12 – ers overleg op stadsdeelniveau ten behoeve van een samenhangend jeugdbeleid.

Het BOS-project kan hieraan bijdragen door:

- oprichting van satellietclubs;
- doorstroom naar verenigingen in het stadsdeel;
- versterking sociale cohesie in de buurt;
- binding ouders aan het project (bijv. door ook activiteiten te organiseren voor ouders/ volwassenen);
- brede school verder ontwikkelen met sportactiviteiten;
- link leggen met sociaal cultureel werk;
- problemen in gezinnen aanpakken.

2.2 Positionering in beleid

De BOS-impuls sluit aan op het al gangbare beleid in Zeeburg voor sportbuurtwerk, sportstimulering samen met de scholen en wijkgericht werken. De Indische Buurt is al jaren lang een aandachtswijk, ook in het beleid.

Het stadsdeel Amsterdam-Centrum treft voorbereidingen voor het verzelfstandigen van sportstimulering. Beheer en accommodaties zijn al intern verzelfstandigd en opereren (op korte termijn) vanuit het nieuwe Marnix sportcentrum. Sportstimulering is in de afgelopen jaren sterker vanuit het onderwijs gaan opereren. Zo neemt het stadsdeel deel aan Topscore. Daarnaast krijgt de doelgroep ouderen meer aandacht. Stadsdeel Amsterdam-Centrum telt weinig verenigingssportaccommodaties en dus ook weinig verenigingen.¹ Sporthal Oostenburg herbergt enkele verenigingen. Het enige sportpark is Park Schouwburg waar korfbalvereniging Swift zijn thuisbasis heeft.

De BOS-impuls sluit goed aan bij het buurtgerichte beleid van het stadsdeel Oost/ Watergraafsmeer: het optimaal bedienen van buurten staat daarin centraal. Sportstimulering is daarbinnen met name toegespitst op de doelgroepen jeugd en ouderen.

Andere speerpunten van het sportbeleid zijn:

- Sportparken transformeren tot sportcentra nieuwe stijl met aandacht voor 'leisure' en een hogere bespelingsgraad;
- Verbeteren van samenwerking tussen verenigingen (schaalvergroting en

Noot 1 In het centrum van Amsterdam zijn talloze commerciële sportaanbieders. De afstand tot het stadsdeel is echter groot. Bovendien oriënteren deze instituten zich meestal op het koopkrachtige segment. Voor schoolleerlingen is deze sector dus niet zo interessant, en zeker niet voor de doelgroep van BOS.

omniverenigingen).

2.3 Organisatie

Zeeburg

In Zeeburg zijn niet veel sportclubs: zo'n 20 waarvan tien sportschoolachtige. Dat heeft te maken met het beperkte aantal sportaccommodaties. De vraag naar sportvoorzieningen neemt steeds meer toe, als gevolg van stadsuitbreiding (Java-eiland, IJburg en straks ook Zeeburgereiland). Sportvelden, een sporthal en een zwembad worden node gemist.²

Het stadsdeel is hierdoor gedwongen goed samen te werken met de directe burens, vooral Oost-Watergraafsmeer om afstemming te bereiken over aanbod van accommodatie, welzijnsinstellingen, sportstimulering en verenigingen. Vandaar ook de samenwerking in het kader van het BOS-project met Centrum en Oost-Watergraafsmeer.

Zo is er geen enkel voetbalveld in Zeeburg en is sporthal Zeeburg compleet vol geboekt (3000 uur/ jaar).

Ideeën om dit probleem aan te pakken, is het oprichten van dependances van verenigingen die hun thuisbasis buiten het stadsdeel hebben. Of het gebruik maken van elkaars faciliteiten en know how: zo heeft Zeeburg goede watersportvoorzieningen en Oost-Watergraafsmeer een prima roeicentrum. Kortom: werken op grotere schaal!

De tennisaccommodatie aan de Valentijnskade loopt uitstekend, en is gegroeid tot een vereniging met 1000 leden.

Centrum

In de basisscholen de Parel en de Pool, die samen een brede school vormen, vinden naschoolse sportactiviteiten plaats. Basisschool de Oostelijke Eilanden heeft die mogelijkheid nog niet. Het ontbreekt daar ook aan een eigen sportlocatie. Ook daar zullen sportactiviteiten ontplooid gaan worden. Verder organiseert de Stichting Welzijn Binnenstad (SWB) Jeugd op Straat (JOS) activiteiten bij de Pool en de Parel. Dat houdt in dat een bus met sport- en spelmateriaal spullen uitleent aan kinderen tijdens de tussenschoolse opvang. Het aanbod van sportstimulering van het stadsdeel is onderdeel van de brede schoolactiviteiten, zowel voorschools als naschools. Ook is er de sportbuurtclub van stadsdeel Centrum waarin 6 tot 8 weken kennis gemaakt wordt met een tak van sport, inclusief een grootschalige afsluiting, meestal een toernooi. Hierin spelen sportverenigingen een rol, zoals Zeeburg (badminton), Streetdance (voorheen Stokerij) en US 31 (volleybal). Van deze clubs zijn US31, de streetdance en Zeeburg actief met sportkennismakingslessen.

Buurthuis de Witte Boei zal ook bij BOS-activiteiten betrokken worden. Dat organiseert nu vooral activiteiten voor senioren en volwassenen, en minder voor de jeugd. Daarnaast schakelt het stadsdeel speeltuin Wittenburg en Villa Kadijken in. De speeltuin heeft een werkplek voor JOS met uitleenfaciliteiten en organiseert zelf ook activiteiten. Villa Kadijken is een tieneractiviteitencentrum met hoofdzakelijk culturele activiteiten. Zij wil meer

Noot 2 De planontwikkeling rond sportaccommodaties op IJburg (Diemerzeedijk, Theo van Gogh park) duurt voorlopig nog en verloopt traag als gevolg van bodemvervuiling. Aanleg van kunstgras is om die reden niet eerder mogelijk dan 2017. Op Zeeburgereiland zullen voetbalvelden worden bespeeld door clubs die moeten vertrekken van de Middenmeer. Met de geplande 9 voetbalvelden houdt Zeeburg straks met 96.000 inwoners nog altijd een tekort van vier volgens de huidige normering. Verder zijn er straks ook nauwelijks specifieke voorzieningen als een honkbalveld of een atletiekbaan. Ook een zwembad zou er eigenlijk moeten komen.

teitencentrum met hoofdzakelijk culturele activiteiten. Zij wil meer met sport doen.

Tot slot is sporthal Oostenburg een bekende sporthal met buurtfunctie waarin zowel sportstimulering van het stadsdeel als sportverenigingen een aanbod verzorgen. Populaire sporten zijn zaalvoetbal, badminton (Zeeburg), korfbal (Swift) skaten (Survivors), aerobics en fitness.

In vakantieperiodes is het aanbod van sportactiviteiten groot, zowel in de sporthal, als bij het buurthuis en in de openbare ruimte (JOS).

Oost/ Watergraafsmeer

Accent ligt op sportstimulering in de buurt. Gunstig hiervoor zijn de aanwezigheid van pleinen waarop gesport kan worden, zoals het Paul Krugerplein, Steve Bikoplein en het Jaubertplein, en de instellingen zoals het buurtcentrum Transvaal, de moskee, JOT en een nieuwe islamitische basisschool. Vooral nog is er nog weinig afstemming tussen deze instellingen. Ook kan ingespeeld worden op Jippie, Topscore en JUMP-in.

In eerste instantie speelt 'de sportbuurtclub' voor basisschoolleerlingen een voortrekkersrol. Deze opereert vanuit de scholen en speelt in op behoeften van kinderen. Vervolgens zoekt het sportbuurtwerk daar sportaanbieders bij. Het stadsdeel sluit aan bij al lopende projecten zoals het sportproject op het Steve Bikoplein. Daar is in de zomermaanden een sport- en speluitleen met elke dag aanbod. In de overige maanden verzorgen een sportschool en sportclub het sportaanbod.

Sportaanbieders die in de wijk actief zijn en een aanbod verzorgen zijn:

- sportschool Kops
- het Korfbalverbond
- Ish: skaten en streetdance
- Capoeira.

Verder verzorgt het stadsdeel O/W een succesvol voetbaltraject. Plan is om voetballertjes in contact te brengen met voetbalverenigingen in de omgeving. Ook de KNVB is hierbij betrokken. Voetbalclubs zullen hiervoor benaderd worden.

Voor meisjes zijn er cursussen kickboxen, zelfverdediging en moeder/ dochter sportactiviteiten. Hier zijn migrantenorganisaties en buurtinstellingen bij betrokken.

Het buurtcentrum en ROC bieden fietslessen aan allochtone vrouwen aan, in combinatie met Nederlandse taallessen.

2.4 Ontwikkeling van project

Coördinatie en samenwerking

Het project in de sector Oost wordt aangestuurd door een beleidsgroep bestaande uit twee beleidsmedewerkers uit Zeeburg, één uit Oost- Watergraafsmeer en één uit Amsterdam-Centrum. Deze beleidsgroep opereert op betrekkelijke afstand van de uitvoering. De beleidsgroep heeft een aantal contactmomenten per jaar en houdt elkaar daarnaast op de hoogte per e-mail. Met name sport is vertegenwoordigd in deze beleidsgroep, vanuit Zeeburg zijn ook onderwijs en jeugd onderdeel. In Oost Watergraafsmeer trekt sport het project. De beleidsmedewerker sport informeert vervolgens over B-O-S in een interne projectgroep samenhangend jeugdbeleid. Gekozen is voor deze positie op afstand om het project eerst met name de uitvoering eerst op de rails te zetten. Voor de uitvoering is een projectgroep in het leven geroe-

pen, bestaande uit de sportconsulenten van de betreffende stadsdelen. Coördinatie op uitvoerend niveau ligt bij de, door de drie stadsdelen gezamenlijk, inmiddels aangestelde parttime projectleider BOS sector Oost (Tessa R?). Zij start per 1 september. Bij haar takenpakket hoort ook de monitoring van het project via de internetmodule BOS Wijzer. De beleidsgroep volgt dit en stuurt waar nodig bij.

Zeeburg heeft maar weinig sportverenigingen en vindt dat afstemming met stedelijke projecten als JIB, Topscore en JUMP-in, die relaties leggen met scholen beter kan. Eén van de motieven om te participeren in BOS. Ook stadsdeel Centrum heeft weinig sportverenigingen. Sportstimulering opereert daar sterker vanuit onderwijs, o.a. via Topscore. Door het gebrek aan sportverenigingen worden stadsdelen, om toch een gevarieerd aanbod te bieden, gedwongen om goed samen te werken met de burens om zo gebruik te maken van elkaars netwerk en faciliteiten. Samenwerking is met name wenselijk op gebied van verkrijgen subsidie, optimaliseren accommodatiegebruik en verbeteren verenigingsaanbod (dependances).

Aanbod en uitvoering

Het BOS-project in Zeeburg bevindt zich in een voorbereidend stadium. Acties op korte termijn in Zeeburg is een overleg met alle vakleerkrachten LO van de basisscholen.

Sportbuurtclub Centrum meer inhoud geven is de belangrijkste uitdaging voor de komende tijd. Daarnaast moet onder leiding van de aan te stellen projectleider de samenwerking met Zeeburg en Oost/ Watergraafsmeer groeien, zodat de stadsdelen van elkaars faciliteiten en netwerk gebruik kunnen maken (bijvoorbeeld het schaatsen in O/ W of kanoën in Zeeburg). Het is dus veel meer een *bottom up* project dan Topscore, dat meer centraal wordt gedirigeerd. Acties zijn gericht op:

- sportaanbod verbeteren;
- modernere verenigingen maken;
- sportclubs naar scholen halen;
- 6 tot 8-weekse clinics verzorgen;
- structurele naschoolse activiteiten (sept. – april) organiseren.

Men wil in Centrum vooral aansluiten op wat er al is.

Bij de drie basisscholen in de Transvaalbuurt in Oost/ Watergraafsmeer gaat een behoeftepeiling onder leerlingen plaatsvinden om het sportprogramma samen te stellen. Hieruit moet de sportbuurtclub verder ontwikkeld worden. Activiteiten vinden in eerste instantie plaats op vrijdagmiddag. Sportbegeleiders komen van het ROC. Cursussen recreatiesportleider moeten hen daartoe klaarstomen. Leerlingen kunnen in zes/ zeven weken kennismaken met één tak van sport. Een toernooi vormt de afsluiting van elke cyclus. De BOS-impuls in Transvaal is in principe gericht op alle jongeren. Het netwerk van toeleiders en sportaanbieders moet groeien om deze jongeren te bereiken.

2.5 Knelpunten en kansen

- Zeeburg: de afstemming met de stedelijke projecten (Jippie, JUMP-in, Topscore) verdient verbetering. Het stadsdeel vindt dit soort projecten te star. Je moet meer maatwerk kunnen bieden! Kortom: de samenwerking

stadsdeel/ centrale stad moet beter. Voorbeeld hiervan is schaatsproject dat DMO op gegeven moment ook ging aanbieden en het stadsdeel haar eigen succesvolle project liet lopen.

- Zeeburg beschikt over weinig sportvoorzieningen, zeker met het oog op de uitbreidingslocaties voor woningbouw. Er zou een versnelling moeten optreden in de realisering van nieuwe sportaccommodaties. Kunstgrasvelden hebben daarbij de voorkeur vanwege de mogelijkheid tot intensieve bespeling.
- Oost/ Watergraafsmeer: Scholen staan positief tegenover het BOS-project. Zij zullen in de toekomst van 07.00 – 19.00 kinderen moeten opvangen, zodat zij baat hebben bij een goed activiteitenaanbod. De scholen in Transvaal hebben alle een vakdocent LO. Daarnaast is er mogelijkheid tot MRT.
- Oost/ Watergraafsmeer: Ook ouders van kinderen staan positief tegenover BOS. Sport blijkt een goed middel om ouders te mobiliseren. Zo helpen zij mee om van bijvoorbeeld het korfbaltoernooi een groot succes te maken (eten verzorgen, toeschouwers, verzorging). Het kost een aantal tussenstappen om aan een vereniging te wennen, met name voor allochtone ouders. De formule van satellietclubs zal in Transvaal beproefd worden.
- Oost/ Watergraafsmeer: In de Transvaalbuurt zijn geen specifieke verenigingsaccommodaties aanwezig. Wél maakt men gebruik van de mogelijkheden van de pleinen. Verder beschikken de drie basisscholen samen over een gymzaal en heeft het buurtcentrum een sportruimte.

2.6 Tot slot

De betrokkenen uit Zeeburg zijn vooral geïnteresseerd in vergelijkingen in de aanpak tussen stadsdelen. Dus niet aan de hand van een strak format aangeven wat allemaal uitgevoerd is, maar juist de pareltjes goed uitwerken, interessante vernieuwingen aangeven en succes- en faalfactoren analyseren. Denk hierbij ook aan aanleg van kunstgrasvelden in de openbare ruimte, aan buurtgebruik van sportparken (veld 14 in Oost/ Watergraafsmeer) en zo. Verder: kennis uitwisselen! Die hoeven niet direct samen te vallen met het BOS-project, want was is de afbakening van het BOS-project precies?

De BOS-impuls moet volgens stadsdeel Zeeburg wel op juiste waarde worden geschat: voor het stadsdeel gaat het om slechts 17.500 euro extern geld van VWS. Terwijl het stadsdeel jaarlijks meer dan 5 ton uittrekt voor sportbuurtwerk en 2 ton incidenteel geld voor sportstimulering dat jaarlijks weer wordt gecontinueerd, bijvoorbeeld in kader van Jeugd en veiligheid. ergo: hoe baken je BOS-project af? Met de gelden voor stadssector Oost (VWS + bijdragen stadsdelen: ongeveer een ton per jaar) kun je een projectleider aanstellen, maar veel meer ook niet...

De drie stadsdelen die samenwerken in de stadssector Oost starten in april 2006 met de werving van een parttime projectleider voor het BOS-project. Deze verzorgt de coördinatie en de evaluatie. Thuisbasis van de projectleider is het stadsdeeltkantoor van Oost/Watergraafsmeer. Daarnaast komen de beleidsmedewerkers met enige regelmaat bijeen.

3 Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer

3.1 Projectbeschrijving

Met de BOS-impuls streeft het stadsdeel naar een verdere integratie van projecten en initiatieven op het gebied van sport en bewegen in de wijk Geuzenveld. Belangrijkste projecten die op elkaar worden afgestemd zijn: sportbuurtwerk, schatkamer, brede school, Zoneparc, SENS en Ster-project. Daarnaast moet de BOS-impuls leiden tot implementatie op zoveel mogelijk scholen.

Dit betekent dat het stadsdeel geen nieuwe projecten opzet. Meer samenhang moet leiden tot een groter bereik. Het streven is om een doorlopende leerlijn te ontwikkelen op het gebied van sport en bewegen. Verder moeten leerlingen zowel tussenschools als na schooltijd aan sport kunnen doen.

3.2 Positionering in beleid

Het BOS-project wordt gecoördineerd door de coördinator jeugdprojecten. Er is niet gekozen voor een stuurgroep, projectgroep of uitvoeringsteam. In de praktijk loopt dit meer door elkaar. De coördinator houdt zicht op het netwerk van beleidsmatig betrokkenen en uitvoerders. Zij roept hen bijeen wanneer dat nodig is.

De coördinator jeugdprojecten is sinds kort bezig om alle projecten op het grensvlak van jeugd en sport op elkaar af te stemmen door middel van SPARK. Dit concept overkoepelt met name het sportbuurtwerk, SENS en schatkamer. De coördinator heeft daarbij:

- één aanspreekpunt voor buurt (Robert Bregovic)
- één aanspreekpunt voor sport (Claire Jansen)
- één aanspreekpunt voor onderwijs (Thomas van den Berg).

Hiermee is ook de inbedding in het jeugd-, sport- en onderwijsbeleid geborgd. Een en ander ligt beleidsmatig in handen van de beleidsmedewerker Sport (Roxanne Stienstra).

3.3 Organisatie

De BOS-impuls richt zich op basisscholen. Geuzenveld telt 10 basisscholen en twee basisscholen speciaal onderwijs. De gereformeerde school en de kunstmagneetschool doen niet mee.

De sportbuurtclub is opgezet voor leerlingen van de groepen 6 tot en met 8. Het sportbuurtwerk werkt met zesweekse sportprogramma's, afgesloten door een toernooi of wedstrijd. Takken van sport die aan bod komen zijn: waterpolo, basketbal, rugby, voetbal, streetdance. Drie trainingen vinden plaats bij school na schooltijd en drie bij de vereniging zelf, soms in de vroege avonduren. Tijdens deze periode treedt het filtereffect op: deelname neemt af doordat de niet-echt-geïnteresseerden afhaken met name bij de doorstroomtrainingen bij de verenigingen. Kader van de club is hierbij betrokken. Het stadsdeel is tevreden over de betrokkenheid van de verenigingen. Men wil clubs gaan vergoeden voor hun inzet via de BOS-impuls, bij-

voorbeeld door aanschaf nieuw materiaal of een trainersvergoeding. Scholen zijn over het algemeen tevreden over het sportbuurtwerk. De pedagogische kwaliteit van het verenigingskader dat op scholen wordt ingezet is wisselend.

Voorbeelden:

- basketbal: 25 kinderen namen uiteindelijk deel aan activiteiten waarvoor zij moesten betalen. Uiteindelijk is een dépendance opgericht van AMVJ.
- waterpolo: 3 kinderen naar doorstroomtrainingen.
- SDW zit met jeugdafdeling weer in de lift; mede dankzij verenigingsondersteuning en sportbuurtclub.

Het stadsdeel geeft adresgegevens door aan verenigingen zodat die contact kunnen opnemen met de ouders van de kinderen. Men verwijst ouders met krappe beurs eventueel door naar Jeugdsportfonds. De opkomst van ouders bij toernooien en doorstroomtrainingen is redelijk goed.

De sportbuurtclub richt zich sinds kort meer op kinderen die geen lid zijn van sportverenigingen: dié kinderen gaan voor bij het inschrijven op clinics. Bij de sportclinics is altijd een ALO-er of CIOS-er van het stadsdeel aanwezig, zowel op school als bij de sportclub.

Verenigingen blijken niet zo veel moeite te hebben met het leveren van kader als wel eens wordt gedacht. Vaak is er wel een jonge trainer die nog studeert en overdag tijd kan vrijmaken. Soms komt een bestuurslid iets vertellen over de club en verzorgt de sportbuurtwerker de training. Knelpunt is dat docenten problemen hebben met tot 5 uur half zes op school blijven.

Inzet op meer sport tijdens tussenschoolse opvang is gekoppeld aan Zoneparc. Overblijfmoeders moeten een omslag maken van passief (toezicht) naar actief (stimulerend). Zij krijgen hiertoe een training van 3 a 4 bijeenkomsten die in het teken staan van pedagogische kwaliteit, groepsbenadering en les in sport en spel. Leerlingen uit groep 8 delen tijdens 'de overblijf' sport- en spelmaterial uit. De Zoneparc-manager is hierbij aanwezig zolang de overblijfmoeders sturing nodig hebben. Beseft moet worden dat de overblijfsmoeders in de wijk over het algemeen een lage opleiding hebben gevolgd. Twee scholen doen mee. Vier andere scholen komen er op termijn bij.

SENS zal worden omgedoopt tot SPARK. Verenigingen op de Eendracht zullen zich sterker gaan richten op scholen in de buurt. Hierdoor moeten kinderen de weg naar het sportpark weten te vinden. De betrokkenheid van verenigingen is wisselend. De Germaan loopt langzaam warm voor dit soort projecten; AGS is lastiger. Allochtone clubs zoals Turkyemspor en Sporting Maroc zijn welwillend. Dit zijn clubs die verenigingsondersteuning krijgen van de centrale stad en de KNVB.

3.4 Ontwikkeling van project

Coördinatie en samenwerking

Het project heeft geen projectgroep, stuurgroep of uitvoeringsteam. De coördinator jeugd heeft aanspreekpunten voor buurt, voor onderwijs en voor sport. Zij houdt tevens de betrokken beleidsmedewerkers van onderwijs en van sport op de hoogte. lokaal onderwijs beleid, sport loopt goed.

Betrokken beleidsterreinen zijn onderwijs en sport, met elk een evenredig aandeel. Beleidsmatige coördinatie ligt bij beleidsmedewerker sport (Roxanne Stienstra). Uitvoerende coördinatie is in handen van coördinator jeugdpro-

jecten, zij heeft hiervoor vier uur beschikbaar. Zij houdt zicht op beleidsmatig betrokkenen en uitvoerenden. Roxanne Stienstra coördineert de monitoring. In de praktijk levert de coördinator veel gegevens aan, en levert ook de beleidsmedewerker onderwijs een deel. De basisscholen houden een logboek bij met gegevens betreffende aantal deelnemers etc.

Contact met onderwijs is de afgelopen maanden geïntensiveerd. Contact met sport was er al veel. Als er specifiek problemen zijn met scholen wordt dit door de beleidsmedewerker onderwijs opgepakt. De integratie van beleidsterreinen jeugd, sport en onderwijs loopt via coördinator jeugdprojecten. Het concept SPARK integreert met name sportbuurtwerk, SENS en Schatkamer. Investeringsmotieven zijn: financiering van het Zoneparc project, beter benutten van sportaccommodaties en schoolpleinen, beter op elkaar afstemmen van sportstimuleringsprojecten en ten slotte de mogelijkheid om via sport maatschappelijke doelen te bereiken binnen het stadsdeel.

Aanbod en uitvoering

Het door Nike gesubsidieerde Zoneparcproject richt zich op een sportieve inrichting en zonering van het schoolplein door middel van met grondverf aangebrachte vlakken. Gebleken is inmiddels dat dit bij de twee deelnemende scholen, de Goeman Borgesiusschool en de St. Henricusschool, leidt tot een beter gebruik van de pleinen door alle groepen leerlingen. Het nodigt sterker uit tot sportief gebruik van de pleinen. Kinderen blijken sterk gebaat bij het Zoneparc concept. Het geeft ze handvatten om beter en intensiever met de ruimte om te gaan, zonder dat dit leidt tot conflicten tussen sportende groepjes kinderen.

Vier andere scholen hebben zich aangemeld voor Zoneparc.

Overigens moet de positie van sport op school niet overschat worden. Met name in Geuzenveld zijn er relatief veel kinderen met leerachterstand en problematiek in de thuissituatie. Die moeten eerst aangepakt worden. Kennis is in die zin belangrijker dan sport en bewegen. Het is vooral het overgewichtprobleem waardoor scholen zich sterker zijn gaan bezig houden met sport en bewegen.

Het stadsdeel wil Zoneparcs ook openstellen voor de buurt. De scholen houden dit vooralsnog tegen. Zij zijn verantwoordelijk voor het gebruik van de schoolpleinen. Bovendien vraagt het om toezicht vanwege uit te lenen materiaal. Bij naschoolse activiteiten op Zoneparc zou ook gebruik kunnen worden gemaakt van het Sterproject (sport en spelmateriaal lenen vanuit een bus). Nu is Ster vooral actief op pleinen en niet op school. Hierover zullen afspraken gemaakt worden zodat Ster en Zoneparc gekoppeld worden en toezicht op schoolpleingebruik gegarandeerd is.

De schatkamer is ingevoerd bij zes scholen. De interesses van leerlingen in creatieve, sociale en sportieve activiteiten zijn uitgangspunt. SPARK is hier toe weer een uitgelezen kans.

3.5 Knelpunten en kansen

- Een punt voor verbetering is afstemming met stedelijke sportprojecten, zoals Jippie en Topscore. Zo komt het nog voor dat de centrale stad scholen benadert in Geuzenveld die juist in gesprek zijn met het stadsdeel over een sportproject. Aan de andere kant is het niet de bedoeling dat het stadsdeel bijvoorbeeld Jippie-activiteiten overneemt. Gaat erom dat men wederzijds op de hoogte is van het aanbod. De 'ingang' bij een

school is meestal de vakleerkracht. Schoolbesturen staan wat meer op afstand.

- Laatste twee jaar neemt de samenwerking met sportclubs toe. Korfbal (Roda, MIK), voetbal (SDW), basketbal (AMVJ), waterpolo (de Dolfijn), volleybal, badminton en tennis hebben inmiddels een aanbod op de scholen vanuit de buurt. Sportclubs zijn goed vertegenwoordigd in het stadsdeel, in veel verschillende takken van sport. Het stadsdeel kiest zelf takken van sport uit en zoekt daar een goede aanbieder voor uit. De contacten met de sportclubs zijn dankzij SENS goed.
- Verspreid door de wijk zijn er gymzaaltjes, meestal daterend uit de jaren vijftig en zestig. De meeste scholen beschikken over een gymzaal. Op sportpark de Eendracht staat de particuliere Aristoshal. Naast de handbalvereniging maakt ook het stadsdeel gebruik van deze sporthal. Voor sportstimuleringsactiviteiten maakt het stadsdeel om niet gebruik van de gymzaal tijdens uren overdag.

3.6 Tot slot

Het BOS-project is geslaagd als belemmeringen om deel te nemen aan sport weggenomen zijn en alleen motivatie van kinderen de doorslag geeft. Kennis maken met verschillende takken van sport is belangrijk. Daarnaast zullen financiële drempels weggenomen moeten worden omdat het armoedeprobleem in Geuzenveld groot is. Ook de kennis over sportinfrastructuur is zeer beperkt in Geuzenveld. De betrokkenheid van ouders bij school is eveneens beperkt. Zij hebben vaak zelf de nodige problemen. Het stadsdeel is op de goede weg. Sport blijkt goed aan te sluiten bij interesses van de jeugd. Het stadsdeel koppelt die interesse aan sociale vorming, sociale vaardigheden, naschoolse opvang en brede school (Koggeschip). Verder zullen verbindingen gelegd worden met JUMP-in.

4 Stadsdelen Oud-West en Amsterdam Oud Zuid

4.1 Projectbeschrijving

Jongeren nemen deel aan een tweejarige opleiding aan het ROC Amsterdam en lopen tegelijkertijd stage bij Combiwel in het kader van het sportbuurtwerk. Zij hebben een tweejarige leerarbeidsovereenkomst. Hierdoor hebben zij:

- na twee jaar een regulier diploma op zak;
- een inkomen;
- aansluiting op de arbeidsmarkt en vervolgoopleidingen;
- meerwaarde voor het sportbuurtwerk (bijv. stage in eigen buurt).

Jongeren van 16, 17 jaar kunnen in een later stadium, waarschijnlijk medio september 2006, deelnemen aan de Beroeps Opleidende Leerweg (BOL) binnen het ROC. Hier ligt de nadruk meer op scholing en niet op regulier werk waaruit zij een inkomen genieten.

De doelgroep is een heel lastige groep: van afgewezen asielzoekers tot harde kern jeugdige criminelen. In het werving- en selectieproces worden harde eisen gesteld. Alle deelnemers moeten 2 ochtenden per week om 8.30 in de klas aanwezig zijn. Daarnaast lopen zij 24 uur/ week stage. Via hun stage dragen zij bij aan de intensivering van sportactiviteiten en het sportbuurtwerk in de geselecteerde wijken.

Belangrijke vragen zijn: is het sportbuurtwerk in de vijf geselecteerde wijken in staat om de jeugd te stimuleren en integreren? Hoe zijn de verhoudingen tussen onderwijs, jongerenwerk, sportbuurtwerk en de sport over vier jaar op de locaties? Welke maatschappelijke betekenis hebben de projecten? Heeft het sportbeleid hiermee ook een impuls gekregen?

Oorsprong van het plan

Het plan voor het opleiden en inzetten van risicojongeren is afkomstig van Combiwel. Omdat regelmatig jongeren aan sportmedewerkers vroegen of zij bij Combiwel konden werken in de sport, zijn mogelijkheden hiervoor verkend. Deze jongeren, in leeftijd variërend van 15 tot 24 jaar, beschikken echter niet over de bijbehorende startkwalificatie voor zo'n functie. Ervaringen uit het verleden wijzen uit dat een Recreatiesportleider-A cursus vaak te hoog gegrepen blijkt, en bovendien niet aansluit op wat deze jongeren echt willen: professioneel sportleider zijn. Combiwel overwoog eerst de jongeren een jeugdsportleiderscursus te laten volgen en hun een stageplek aan te bieden.

De BOS-impuls zette Combiwel op het spoor van het verkennen van de onderwijssector. Vervolgens zette ROC Amsterdam direct hoog in: een nieuwe tweejarige opleiding tot assistent vrijetijdsbesteding was snel geboren, en sluit naadloos aan bij de reguliere jongerenwerkopleiding.

4.2 Positionering in beleid

De uitdaging zit vooral in het integreren van sportbeleid, jeugdwerk en de onderwijssector. Partners uit deze geledingen moeten elkaar ook in de uitvoering aanvullen. Dat vereist sectoroverstijgend denken en doen. Het

sportbuurtwerk heeft inmiddels een goede naam opgebouwd en is een geschikte partner: men werkt met lastige groepen, biedt een duidelijke structuur en hanteert heldere spelregels.

4.3 Organisatie

Oud Zuid stelt 325.000 euro per jaar beschikbaar voor sportbuurtwerk, Oud-West 50.000 – 100.000.

De vijf buurten die met BOS bereikt worden, zijn:

- Diamantbuurt (Pijp, Oud Zuid). Hier zijn nauwelijks sportclubs en sportvoorzieningen. Boksschool Albert Cuijp en sporthal De Pijp zijn wel bekend, evenals roeivereniging Nereus, dat bereid is gevonden mee te doen met BOS.
- Hoofddorppleinbuurt: Brede School Theophile de Bock (Oud Zuid) is in voorbereiding en moet medio 2009 goed op de rails staan.
- Stadionbuurt: openbaar sportterrein De Halve Maan, Olympiaplein (Oud Zuid): hier kan de jeugd uit de buurt skaten, tennissen en voetballen. Het heeft zelfs een stedelijke functie. Voetbalvereniging Swift werkt mee aan het project. In de begeleidingsgroep hebben politie, wijkcentrum, Swift, stadsdeel en jongeren (toezichtteam) zitting.
- Borgerbuurt /Brede School en Bilderdijkpark(Oud-West): Basisschool De Kinkerhoek moet Brede School worden. Het schoolplein krijgt een nieuwe inrichting. De gymzaal van deze school is door brand niet bruikbaar. Dezelfde jeugd hangt rond bij Bilderdijkpark. Hier is een speeltuin en voetbalveldje. Sportbuurtwerk zal daarop inspelen.

Het sportbuurtwerk speelt een centrale rol op alle locaties.

Sportverenigingen zullen eerst worden geïnventariseerd, onder meer door na te gaan wie huurder zijn van gymlokalen. Dat zoeken beide stadsdelen uit.

Combiwel is de uitvoeringsorganisatie die het welzijnswerk verzorgt voor de stadsdelen Oud Zuid en Oud-West. Taken die Combiwel uitvoert betreffen onder meer buurtbeheer, jongerenwerk, buurthuiswerk, ouderenzorg, speeltuinwerk en sportbuurtwerk. Voordeel hiervan is dat samenwerking tussen sport en buurt hierdoor gemakkelijk tot stand komt en dat kennis eenvoudig overgedragen kan worden.

De opleiding aan het ROC biedt scholing en vorming op 'niveau 2'. Deze opleiding tot begeleider vrijetijdsactiviteiten is weliswaar nieuw maar kon vrij moeiteloos aanhaken bij de al langer bestaande ROC-opleiding tot jongerenwerker. De doelgroepen voor beide opleidingen zijn nagenoeg hetzelfde: harde kernjongeren en jongeren met meervoudige problemen. De opleiding is ontwikkeld in samenwerking met ROC Rotterdam en de Vrije Universiteit in Amsterdam. Het ROC hecht veel waarde aan deze opleidingen omdat het steeds lastiger wordt voldoende animo te wekken voor het vak van jongerenwerker. Deze opleiding is daar een eerste stap voor. Sportbuurtwerk en jongerenwerk sluiten naadloos op elkaar aan. Omdat ROC Amsterdam een bedrijfsschool is, kunnen de jongeren direct werkervaring opdoen. Contacten met instellingen en bedrijven zijn goed, zodat voldoende stageplekken voorradig zijn. Daarnaast heeft het ROC goede contacten met hulpverlenende en officiële instanties, zoals DWI, Maatwerk, gemeente, justitie en zorginstellingen.

Aangezien de projectleider van het ROC en de docenten deze maatschappelijke begeleiding zelf verzorgen, is hun span of control beperkt en kunnen maximaal 30 jongeren aan de opleiding deelnemen.

De jongeren hebben een persoonlijke coach die werkzaam is bij het ROC.

4.4 Ontwikkeling van project

Coördinatie en samenwerking

Het project heeft geen stuurgroep op bestuurlijk niveau. Er is wel een projectgroep met twee leden van het ROC (opleidingscoördinator en een docent), de projectleider van st. Combiwell en de beleidsmedewerkers van Oud-West en Oud Zuid. Deze projectgroep komt niet regelmatig bij elkaar (éénmaal in opstartfase). Integratie van beleidsvelden vindt plaats door vereniging van taken op verschillende beleidsterreinen binnen één beleidsmedewerker welzijn/ jongeren/jeugd/ sport. Consequentie is soms een ad hoc aanpak. Uitvoerend is er overleg tussen het DIV (werkgever), docenten van het ROC en van sportbuurtwerk. Via dit overleg komt er goede informatie-uitwisseling tot stand en is een stricte aanpak van de jongeren mogelijk. Coördinatie in uitvoering ligt bij Combiwel. De projectgroep die de aanvraag heeft gedaan komt pas weer bij elkaar voor evaluatie.

De betrokken stadsdelen moeten monitoring nog praktisch vormgeven. Momenteel wordt er nog niets gemeten. Uitvoering wordt het belangrijkste gevonden. Combiwel heeft overleg op buurtniveau waar jongeren gevolgd worden. Van de bij het project betrokken jongeren wordt geen overlast meer gesignaleerd.

Combiwel is initiatiefnemer en uitvoerder via sportbuurtwerk. ROC Amsterdam werkt goed samen met Combiwel, doelen sluiten op elkaar aan. Combiwel heeft gekozen voor samenwerking met opleidingsrichting Jeugd en Welzijnswerk. Deze organisaties sluiten qua cultuur goed op elkaar aan. Sportverenigingen worden betrokken via sportbuurtwerk. Nu nog te vroeg om wel of niet slagen daarvan aan te geven. Goede samenwerking tussen welzijn en onderwijs. Combiwel opereert in beide stadsdelen, samenwerking levert daarom schaalvoordeel.

Uitvoering en aanbod

De nieuwe opleiding is februari 2006 van start gegaan bij ROC van Amsterdam in het kader van de Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL).

De werving van jongeren vond plaats tijdens de voorbereidingsfase van september 2005 – januari 2006. DWI screent elke potentiële deelnemer en let daarbij op het al of niet hebben van een contract of lopend traject.

Van de 20 deelnemers zijn er 17 woonachtig in Oud Zuid en Oud-West. Oud Zuid telt de meeste deelnemers. Drie wonen in Osdorp. Deze jongeren waren alle bekend bij Combiwel en behoren tot de bekende groepen risicjongeren die zich in de sporthal netjes gedragen maar op straat niet. Hun uitkering hadden ze meestal al verspeeld zodat zij aangewezen waren op inkomsten uit criminaliteit. De jongens houden zich op in de Vincent van Goghbuurt, Diamantbuurt en rond het Olympiaplein. Aanmelders zijn dus vooral het sportbuurtwerk, maar ook het jongerenwerk, het jeugdnetwerk en streetcornerwork.

Opvallend is dat andere jongeren zich sinds de start van het project spontaan aanmelden. Die zullen moeten wachten tot het nieuwe schooljaar begint.

In eerste instantie vreesden de initiatiefnemers dat te hoog gegrepen werd met het plan om risicojongeren een sportopleiding te laten volgen. Inmiddels draait de opleiding op volle toeren: 20 jongeren met een gemiddelde leeftijd van 20 jaar zijn begonnen aan de ROC-opleiding. Zij zijn via het sportbuurtwerk aangemeld, want dat heeft contact met de doelgroep. Het vangnet jeugd van Oud Zuid heeft een kleiner deel aangemeld. Oud-West heeft een vergelijkbaar netwerk, maar dat liep de laatste tijd minder goed.

De jongeren lopen 20 uur stage bij Combiwel en volgen 1 dag per week onderwijs. Elke week geeft de ervaren sportbuurtwerker Erwin Remy de jongeren een dagdeel sportles in de praktijk, waarin de jongeren deelnemer zijn en zodoende kunnen zien hoe een les gegeven hoort te worden. Op 1 mei, dus drie maanden na de start zijn twee jongeren overgestapt naar andere scholingstrajecten.

ROC Amsterdam hecht grote waarde aan deze nieuwe opleiding, zowel vanwege de relatief moeilijke doelgroep, als vanwege de nieuwe opleidingsinhoud. Jongeren kunnen na deze twee jaar met dispensatie MBO-Sport en Bewegen volgen. De opleiding bevat echter meer dan alleen sport; het gaat ook om speeltuinwerk, buurthuisactiviteiten, vakantie activiteiten etc. De jongeren doen uitvoerend werk in de wijk, veelal waar zij al bekend zijn. Zodoende hebben zij een voorbeeldfunctie voor anderen.

Ervaringen in eerste helft 2006

Deelname aan de opleiding heeft een positief effect op de jongeren: ze investeren in hun toekomst, krijgen rust en regelmaat, en doen iets waar ze lol in hebben. Bovendien ontvangen zij van DWI een uitkering (eerst een stagevergoeding; na enkele maanden het minimumjeugdloon) waarvoor zij een contract aangaan. In het begin wordt direct duidelijk gemaakt dat jongeren altijd op tijd moeten komen. Komen ze te laat dan mogen zij niet meedoen. Komen zij vaker te laat, dan raken zij zowel opleiding als uitkering kwijt. Na afloop garandeert Combiwel deze jongeren dat zij een stageovereenkomst van maximaal een half jaar aangaat, en bij goed gevolg een arbeidsovereenkomst biedt tegen minimumjeugdloon voor een x-aantal uren.

Met ingang van 1 september 2006 organiseert het ROC eenzelfde type opleiding voor jongeren van 14 – 18 jaar: de Beroeps Opleidende Leerweg (BOL). Deze jongeren gaan drie of vier dagen naar school en lopen een dag per week stage.

Tijdens de opleiding komen alle leefgebieden aan bod waar de jongeren zelf ook mee te maken hebben, en veelal laag op scoren. Zodoende biedt de opleiding goede mogelijkheden tot zelfreflectie. De leefgebieden zijn achtereenvolgens: wonen, financiën, gezondheid, politie en justitie, sociale omgeving, tijdsbesteding, scholing, werk. Elk leefgebied krijgt tien weken lang aandacht tijdens de opleiding. Het ROC begeleidt de jongeren bij acties die genomen moeten worden op deze leefgebieden. Zo bleek een aantal jongeren geen vaste woonplek te hebben. Schulden worden aangepakt. Voor het gebied 'wonen' onderzoeken de scholieren hun eigen wijk: welke mensen wonen er, zijn er sportvoorzieningen en clubs, hoe zijn de huizen? Bij het onderdeel financiën komt o.a. aan de orde hoe jongeren uit kunnen komen met een minimumloon van zo'n 900 euro. Veel van deze jongeren verwachten dat als zij eenmaal een baan hebben, zij al snel een Mercedes kunnen aanschaffen.

Zowel ROC Amsterdam als het sportbuurtwerk van Combiwel onderhouden regelmatig contact met de deelnemende jongeren. Zij signaleren problemen en houden de vinger aan de pols. Medewerkers van het ROC begeleiden de jongeren en pakken problemen aan, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting of bij schulden. De projectleider van het ROC en docenten hebben een groot netwerk waardoor zij gemakkelijk contacten kunnen leggen met instanties die de jongeren kunnen helpen. Combiwel houdt met regelmaat individuele gesprekken met de jongeren. Als jongeren weg blijven in het project, of veel gaan zeuren, dan is dat een signaal dat het niet goed met ze gaat. Jongeren geven dat overigens zelf aan, aangezien zij volledig vertrouwen op Combiwel. DWI en ROC hebben contacten om veel praktische of persoonlijke problemen van jongeren aan te pakken.

In de opleiding laat een aanzienlijk deel van de jongeren in de eerste maanden twee kanten zien: in de klas zijn ze moeilijk te handhaven, terwijl diezelfde jongens in de praktijk van het buurtwerk zich voorbeeldig gedragen. Na een paar maanden is de groep in de klas veel rustiger geworden. Ze 'begrijpen' inmiddels het systeem en hun leven is wat meer op orde.

De jongeren geven met de activiteiten die zij begeleiden en organiseren in feite iets terug aan de buurt waar zij zich eerder niet echt geliefd hebben gemaakt. Zij organiseren sport en spel tijdens een buurtfeest en werken daartoe samen met de buurtcommissie. Diezelfde buurtcommissie kende hen vooral als raddraaiers en maken nu kennis met jongeren die iets positiefs willen doen en verantwoordelijkheid nemen. Ze zijn niet langer anoniem.

In elke aandachtswijk uit het BOS-plan helpen de jongeren mee om activiteiten te organiseren. Zij draaien bovendien mee in de reguliere sportbuurtwerkactiviteiten, zoals bij het pleinenproject (1 of 2 avonden/ week activiteiten), zaalvoetbaltoernooien, jeugdinstuiven, topscore, brede schoolactiviteiten etc.

Over de feitelijke uitvoering van het sportbuurtwerk in het kader van BOS valt nog niet veel te zeggen; men is net begonnen. Het sportbuurtwerk in Oud Zuid en Oud-West is tamelijk traditioneel, en loopt goed. In Oud Zuid is een veel ruimer aanbod dan in Oud-West. Dat heeft ook te maken met de beschikbaarheid van sportvoorzieningen. Die zijn er nauwelijks in Oud-West, waar noodgedwongen gebruik wordt gemaakt van gymlokalen en pleintjes.

4.5 Knelpunten en kansen

- De combinatie sportbuurtwerk/ jongerenwerk is een heel belangrijke.
- Het is de vraag in hoeverre Combiwel stageplaatsen kan blijven aanbieden als nieuwe lichten leerlingen zich blijven aandienen. Combiwel verwacht dat jongen voor doorstroom zorgen omdat zij bijvoorbeeld MBO-SB gaan volgen of elders een baan vinden. Daarnaast is er veel werk in de sport en vrije tijd te doen. Zo kunnen jongeren terecht in het accommodatiebeheer of in het sport- en jeugdwerk in andere stadsdelen. Daarnaast zouden zij werk kunnen doen bij Amsterdamse sportverenigingen. Voor acht deelnemers heeft Combiwel structureel werk. De volgende lichten leerlingen is afkomstig uit heel Amsterdam, zodat het aantal mogelijke stageplaatsen ook toeneemt.
- Begeleiding van jongeren bij maatschappelijke of persoonlijke problemen is grotendeels 'hobbywerk' van de docenten/ projectleider op het ROC.

Dat kan gaan wringen als het aantal deelnemers stijgt of wanneer jongeren de school hebben afgerond;

- Van een aantal jongeren verwacht het ROC dat zij doorstromen naar niveau 4. Daarmee hebben zij meer kans op de arbeidsmarkt. Jongeren die te weinig capaciteit hebben om verder te gaan dan niveau 2, hebben slechts zeer beperkte maatschappelijke kansen.
- De jongeren vormen gedurende een lange tijd één groep, zowel op school als op hun stageplek. Daar zitten voor- en nadelen aan vast. Nadeel kan zijn dat zij elkaar mogelijk mee kunnen trekken in een negatieve omgeving.
- De school, dus het ROC, is hun 'thuisbasis', waar zij altijd op kunnen terug vallen. Zij vertrouwen de school en vertellen er relatief veel over zichzelf en hun persoonlijke omstandigheden. Valt de school straks weg, dan moeten zij klaar zijn om een eigen thuisbasis te creëren. Het is ook de vraag hoe de jongeren vakantieperiodes doorkomen.

4.6 Tot slot

Het is nog niet bekend wanneer gestart wordt met een nieuwe lichting: na één of twee jaar. Ten eerste moet je een groep van enige omvang zien te vinden, daarnaast moet je die via een opleiding en stageplekken ook daadwerkelijk binden. Daarnaast vergt het opleidingstraject veel begeleiding omdat de doelgroep – merendeels harde kernjongeren – die nodig heeft.

5 Stadsdeel Amsterdam-Noord

5.1 Projectbeschrijving

Doel van de BOS-impuls in Noord is om sportbuurtclubs in de Molenwijk, Bannebuiksloot en Tuindorp Oostzaan op te zetten en te versterken. Sportbuurtclubs bestaan al vier jaar in Noord. Deze sportbuurtclubs zijn bedoeld om het sportbuurtwerk een vastere vorm te geven. De doelgroep is jeugdigen van 10-15 jaar. Het doel is uiteindelijk om 3000 basisschoolkinderen en 150 leerlingen uit het voortgezet onderwijs te bereiken. Door de BOS impuls zijn er nu middelen om op locaties binnen nieuw aangewezen gebieden sportbuurtclubs op te starten. Daar zou ook geld voor gereserveerd gaan worden, maar nu zijn er al eerder mogelijkheden voor activiteiten op dit vlak. Er worden geen nieuwe projecten opgezet.

5.2 Positionering in beleid

Stadsdeel Amsterdam-Noord heeft een geschiedenis op het gebied van actief sportbuurtwerk. Door inzet van Jaap Pelk zijn er al vele BOS-achtige activiteiten in gang gezet. Het is daardoor historisch zo gegroeid dat de coördinatie bij afdeling Sport ligt. Pelk had een uitvoerende taak, maar nam ook beleidsmatige taken op zich om geld te vinden om zijn projecten mee te financieren.

Met de komst van een nieuw hoofd sportbuurtwerk zal een en ander veranderen, en ook door BOS. De beleidsmatige taken komen weer veel meer bij beleidsmedewerker Sport te liggen.

5.3 Organisatie

Een stuurgroep is nog niet geformeerd. Samenstelling en doelstelling van de stuurgroep moeten worden vastgesteld. In de nieuw op te richten stuurgroep komt idealiter ook iemand van onderwijs. Rienk Spiekstra is daarvoor de aangewezen persoon. Hij kan meer draagvlak op gebied van onderwijs verwerven.

De BOS aanvraag is voorbereid door de afdeling jeugd. De uitvoering ligt tot nu toe bij afdeling Sport. Praktisch gezien vanwege personeelwisseling bij afdeling Jeugd, maar ook omdat sportbuurtwerk onder Sport valt.³ Er is een aantal (relatief) nieuwe mensen betrokken bij het project, zoals Suzanne Bunnik en Anjo Veenstra. Door het BOS-project wordt de samenwerkingsstructuur duidelijker. Men doet er daarom graag aan mee.

Een sportbuurtwerker (Remco de Graaf) kan met de BOS gelden (€ 50.000) een contract worden aangeboden. Hij heeft naast een uitvoerende taak met name ook de rol van aanjager. De sportbuurtwerker wordt de spil van het geheel. Hij legt de relatie met de scholen en met de verenigingen. Hij zoekt en begeleidt potentiële vrijwilligers voor de uren tussen 16:00 en 18:00 uur,

Noot 3 Formeel valt sportbuurtwerk onder de beleidsafdeling bedrijven, waar zowel stadsdeelwerken en sport organisatorisch zijn ondergebracht.

waarvoor over het algemeen moeilijk vrijwilligers te vinden zijn. Ouderbetrokkenheid is een belangrijke doelstelling van BOS in Noord. Voor bijvoorbeeld actieve ouders is er via de sportvereniging of via sportbuurtwerk subsidie voor een instructie cursus op sporttechnisch gebied of op het gebied van voeding.

De sportbuurtwerker zet ook activiteiten in gang die er voor moeten zorgen dat ouders van deelnemende kinderen meer betrokken raken bij de activiteiten van hun kind en bij het thema gezondheid en bewegen. Sportbuurtwerker Rick Schuurman heeft al goede contacten met de scholen, en daar kan gebruik van worden gemaakt. JIB, JUMP-IN, Topscore. Al deze projecten worden ingezet. Er is één VO school in het BOS gebied: de Rosaschool.

5.4 Ontwikkeling van project

Coördinatie en samenwerking

Het stadsdeel is bezig met het formeren van een stuurgroep. Samenstelling en doelstelling moeten nog worden vastgesteld. Sport coördineert uitvoering. De aanvraag is voorbereid door afdeling jeugd. Beleidsmatige coördinatie ligt nu bij afdeling sport, vanwege personele bezetting, en omdat sportbuurtwerk onder sport valt. Een nieuw aangetrokken sportbuurtwerker coördineert de uitvoering tussen sportverenigingen en scholen. De stuurgroep gaat zich in de toekomst buigen over monitoring. Stadsdeel geeft aan dat het lastig is specifiek effecten BOS-activiteiten te meten. Sportbuurtwerk meet zelf de participatie van leerlingen in de sportbuurtclubs en de doorstroom naar vereniging. JUMP-in zal de gezondheidsaspecten meten

De S voert nog altijd de boventoon in Noord, zowel in beleid als in uitvoering. Door verschil in cultuur is het soms lastig om activiteiten af te stemmen met welzijn. Sport en jeugd zullen in ieder geval vertegenwoordigd worden in de stuurgroep. Voor onderwijs wordt nog een vertegenwoordiger gezocht. Er bestaat goede samenwerking tussen sportbuurtwerk en scholen. Het BOS-traject heeft ertoe geleid dat de samenwerkingsstructuur duidelijker is geworden. Daarnaast draagt de BOS-impuls bij aan uitbreiding van het aantal sportbuurtclubs.

Uitvoering en aanbod

De afdeling jeugd heeft met name gelet op de samenstelling van de buurt. Bij keuze voor de locatie is ook gelet op het al aanwezige voorzieningenniveau en op de aanwezigheid van probleemjongeren.

Stadsdeel Noord financiert een zogeheten Zonepark (zie ook Geuzenveld) voor twee basisscholen. Deze basisscholen liggen in het BOS gebied. Het is een gebied met achterstand op voorzieningengebied. Ook komt er een aanvraag voor een Johan Cruyff veldje. Deze accommodatieveranderingen maken het aantrekkelijker voor jongeren om te bewegen en kunnen zo de resultaten van de BOS activiteiten versterken.

De betreffende basisscholen beschikken over gymnastiekzalen waar ook verenigingen uit de voeten kunnen: de Krijtmolen, Twiske, Bonkelaar, Vier Windstreken.

Een aantal activiteiten zal door de verenigingen worden verzorgd. De sportbuurtwerker heeft daarbij een aanjagende functie. Doorstroom via sport-

buurtclubactiviteiten naar de vereniging is een belangrijke doelstelling. Sportbuurtwerk in Noord ziet door de BOS-impuls haar werkwijze niet ingrijpend veranderen. De activiteiten waren al buurtgericht, en scholen en verenigingen werden daar al bij betrokken. Andere grote projecten in Noord zijn:

- JUMP-in, DMO project. Door JUMP-in is er al een netwerk opgebouwd. Jumpin vormt in Noord onderdeel van BOS.
- Ster van Noord: een samenwerkingsproject van sportbuurtwerk, speeltuinen, ABN (vrijwilligers) en trainers van verenigingen. Kinderen worden onder andere via scholen geworven en de hoofdprijs is een lidmaatschap bij een vereniging. Dit project wordt nu specifiek ingezet in de BOS-buurt.
- WhoZnext: via een WhoZnext team van korfbal worden activiteiten voor de buurt opgezet, wat uiteindelijk moet resulteren in een sportbuurtclub.

Nieuw is de nadruk op ouderparticipatie. Ouderparticipatie kan op velerlei manieren worden ingevuld. Sportbuurtwerk richt zich er in eerste instantie op dat ouders komen kijken en weten wat er van hen verwacht wordt. Vervolgens wijzen zij ouders op een gezonde leefstijl voor hun kinderen, en tenslotte is het doel dat ouders onderdeel worden van een zelfstandig draaiende sportbuurtclub. DMO maakt een pakket met daarin de verschillende mogelijkheden voor de school op dit gebied.

5.5 Knelpunten en kansen

- Verenigingen van de zelfde tak van sport worden door de sportbuurtclub gestimuleerd om samen te werken, om zo gezamenlijk hun sport te promoten.
- Er ontstaat continuïteit door de mogelijkheid tot aanstelling van twee vaste beweegconsulenten, die zich volledig richten op jeugdactiviteiten. Momenteel is er één vacature. Voordeel van deze vaste aanstellingen is continuïteit.
- In goede samenwerking met de gymdocent worden leerlingen gesignaleerd die in aanmerking komen voor Club Extra. Dit zijn met name leerlingen die op een meer sociale en minder prestatieve manier willen sporten. Club Extra is net gestart.
- JUMP-in heeft bij basisschool de Bottelhoef geleid tot een sportcommissie van ouders.
- BOS zorgt er met name voor dat er bewustwording ontstaat bij scholen en verenigingen van de mogelijkheden op dit gebied. Zij komen nu met een actieve vraag op dit terrein. Bij sportbuurtwerk biedt het een kader waar vanuit gedacht wordt bij de organisatie van activiteiten. Toch is de S uit de driehoek, in dit geval sportbuurtwerk, vaak de trekker bij sporten beweegprojecten. Er is een cultuurverschil tussen welzijnswerk en sportbuurtwerk in Noord. Organisaties zitten wat het aanbieden van activiteiten niet op één lijn wat betreft doelstelling en functioneren vooral naast elkaar. Onderwijs krijgt te veel op haar schouders, en deze hoek van de driehoek reageert daardoor vaak eerst terughoudend op nieuwe sportprojecten.
- Trainers afkomstig van verenigingen hebben niet voldoende didactische vaardigheden om te werken met moeilijke doelgroepen. Schoolsport trekt veel mondigere kinderen dan de vereniging.
- Het wel of niet slagen is sterk afhankelijk van een vakdocent i.o., en in welke mate hij open staat voor het betrekken van het docententeam op de school bij het bewegen.
- Er is onvoldoende samenwerking met buurthuizen op het gebied van

- sport. Aanbod sluit daardoor niet op elkaar aan.
- De sportbonden hebben nog geen opleiding die verenigingstrainers schoolt voor kortdurende trajecten, die meer gericht zijn op onderwijsdoelstellingen.
 - Gebruik van gymzalen van scholen na schooltijd vaak een probleem: Scholen zijn er niet op ingericht om na schooltijd open te zijn.

5.6 Tot slot

Sportbuurtwerk in Noord heeft een sterke traditie. Daardoor bestaat er al een netwerk van actieve scholen en verenigingen. Verschil met eerdere projecten, zoals het Grote Stedenbeleid is dat de participatie van de scholen nu op vrijwillige basis is. Daardoor is het draagvlak bij de school uiteindelijk groter. Gevolg is wel dat dit jaar slechts één school uit het BOS-impuls gebied meedoet.

Aandachtspunt is de aanpak van de zeer moeilijke groep jongeren. Het kader van sportverenigingen heeft moeite met deze groep. Op dit vlak is er nog geen samenwerking gezocht met andere partijen. Sportbuurtwerk geeft zelf aan dat de samenwerking met andere instellingen, zoals welzijnsinstellingen, ook bij de afstemming van reguliere activiteiten beter kan.

Het BOS project is volgens het stadsdeel geslaagd te noemen als er daadwerkelijk sportbuurtclubs van start zijn gegaan. Als er daadwerkelijk meer kinderen sporten/ bewegen. Als er een meer structurele samenwerking tot stand is gekomen tussen school, sportvereniging, sportbuurtwerk en welzijn, zodat er een goede basis ligt om activiteiten te verzorgen.

Sportbuurtwerk meet zelf de participatie van leerlingen in de sportbuurtclubs en de doorstroom naar verenigingen. JUMP-in zal de gezondheidsaspecten meten.

6 Stadsdeel Amsterdam Zuidoost

6.1 Projectbeschrijving

Voornaamste doel van de BOS activiteiten (en overig sportbeleid in Amsterdam Zuidoost) is om de drempels om te gaan sporten en bewegen veel lager te maken, om zo veel meer jongeren aan het sporten te krijgen. Dit aanbod moet ook structureel laagdrempelig blijven. Jongeren moeten zelf het initiatief gaan nemen om bij een vereniging te gaan spelen; het moet geen verplichting worden. Dit noemt men in Amsterdam Zuidoost het 'kweekvijveridee'.

6.2 Positionering van beleid

In stadsdeel Amsterdam Zuidoost ligt zowel het initiatief als de uitwerking van de BOS-aanvraag bij de afdeling Sport. De beleidsmedewerker Sport heeft afdelingen/ beleidsmedewerkers jeugd, onderwijs, jongeren, DMO (Topscore, JIB) – achteraf - daarbij betrokken. De betrokkenen zijn enthousiast over het plan aangezien het onderwerp actueel is en er vrijwel geen financiële bijdrage wordt gevraagd van de beleidspartners.

De BOS-activiteiten sluiten aan bij huidige activiteiten. Momenteel vinden Topscore, Jippie, Sportbuurtwerk na schooltijd in Zuidoost (Club 2000, Tine Slager, Sammy Monsels, Henny Pleizier, Bushido., Fenix) al plaats.

6.3 Organisatie

Jan Focke is aangesteld als projectleider 'Gein in BOS' en heeft een coördinerende taak voor 12 uur per week. Hij geeft zelf geen lessen. Zijn taak is er voor te zorgen dat partijen gaan samenwerken. Stuurgroep en projectgroep functioneren nu nog niet. De voornaamste taak van de projectleider is in dit stadium het bij elkaar krijgen van alle benodigde partijen door gesprekken met hen te voeren, en waar nodig een korte bijeenkomst te beleggen.

In het project wordt een accent gelegd bij talentherkenning. Breedtesport en topsport kunnen veel voor elkaar betekenen. Verder moet de concurrentie tussen verschillende sportactiviteiten verminderen. Voortgezet onderwijs gaat het kader leveren; oudere jeugd gaat jongere jeugd begeleiden. Het streven is dat wanneer het eenmaal loopt de projectleider zichzelf overbodig kan maken.

Afhankelijkheden zijn: ouders, buurt, docent/ directeur.

De beoogde projectgroep bestaat uit Hans van der Steen (coördinator Brede School), Jan Paddenburg (manager Topscore), Jeugdgezondheidszorg, 16^e montessorischool I, club 2000, SARZO. Beoogde stuurgroep; Topscore, afdeling Sport van stadsdeel Zuidoost, Brede School

Verenigingen en scholen leggen zelf contact met elkaar. De projectleider gaat hier later een rol in spelen. In het eerste jaar zal hij vooral bezig met het vormgeven van het vaste programma. Sportbuurtwerk wordt uitbesteed in Zuidoost. Een belangrijke rol binnen het project om verschillende partijen

bij elkaar te brengen en te houden is om deze reden weggelegd voor de gymdocenten.

Stichting Primair Onderwijs, Brede School heeft naar aanleiding van het plan 'Bewegen een zorg', dat de stichting heeft opgesteld, contact gezocht met de gemeente, en aansluiting gevonden bij de BOS-impuls activiteiten.

In Gein vallen vijf scholen onder de noemer Brede School; bs. De Knotwilg, bs. Prof. Dr. J.J. Dumontschool, obs. De Ster, Kbs. De Regenboog en obs. 16^e Montessorischool.

Deze basisscholen hebben 1 keer per maand participantenoverleg (+ NSA + Welzijn), waar onder meer BOS op de agenda staat. De coördinator Brede School participeert in de BOS projectgroep. De projectgroep heeft tot doel de verbinding tussen vakdocenten en sportverenigingen tot stand te brengen.

6.4 Ontwikkeling van project

Coördinatie en samenwerking

Het stadsdeel is bezig met het formeren van een stuurgroep. De projectleider aangesteld voor 12 uur per week. De projectleider formeert tegelijkertijd de projectgroep. De beoogde projectgroep omvat vertegenwoordiging van de Brede School, Topscore, Jeugd Gezondheidszorg, 16^e montessorischool lo, club 2000, SARZO. Beleidsmatig coördinatie ligt bij sport, sport initieert en coördineert overleggen met en tussen andere beleidsterreinen en sportstimuleringsprojecten van DMO. Afstemming in beleid en uitvoering moet worden versterkt door projectgroep. Zuidoost wil deel monitoring via gymdocenten laten verlopen. JUMP-in zal waarschijnlijk gezondheidsaspecten meten. Boswijzer is nog niet in gebruik.

Sport neemt het initiatief, andere beleidsterreinen, jeugd, onderwijs, jongeren, DMO (Topscore, JIB) ondersteunen project van harte. Zij doen graag mee: de financiële bijdrage van verschillende beleidsterreinen is gering en daardoor laagdrempelig. Verder participeren verschillende partijen omdat het onderwerp sport als middel actueel is, BOS o.a. scholen nieuwe kansen biedt om fondsen en subsidies te benutten en ook omdat ambtelijke en politieke lijnen veel korter zijn, dit sluit aan bij doelstellingen Brede School en het plan 'Bewegen een zorg'.

Uitvoering en aanbod

Positieve ontwikkelingen zijn dat door de opzet van BOS contacten informeler en sneller verlopen. Daarnaast is er een projectleider 'Gein in BOS' aangesteld. Verder komen er extra activiteiten in buurthuizen en GGZsportactiviteiten.

De beleidsmedewerker Sport is enthousiast over de betrokkenheid van JUMP-in (DMO, Betram Bouthoorn, GGD) bij BOS in Zuidoost. Via dit project zullen de deelnemende jongeren gevolgd worden. Nulmeting: hoe vaak wordt er per week gesport? En natuurlijk andere vragen. Gymdocenten hebben recent een start gemaakt met het inventariseren van de sportvraag van de kinderen/ jongeren.

Basisscholen inventariseren welke behoeften kinderen hebben en welke acties de scholen zelf ondernemen. BOS leeft nog niet erg sterk op de scholen. Interessante vraag is of scholen het aandurven activiteiten te ontplooiën

die buiten de eigen schoolmuren plaatsvinden; buiten de veilige omgeving van de eigen school. Dit blijkt een drempel te zijn.

Het aanbod op basisscholen is erg afhankelijk van de aanwezigheid van een vakdocent lichamelijke opvoeding. 't Gein en de Knotwilg liggen voor op de rest (totaal 5). De docent Lichamelijke opvoeding maakt het voor school mogelijk om te participeren in projecten sportstimulering en zo kinderen te bereiken met een bewegingsachterstand en/ of overgewicht. Er is een grove nulmeting gemaakt.

Prioriteit binnen het BOS-project voor de basisscholen is volgens de coördinator Brede School:

- kinderen laten kennismaken met aanbod verenigingen. Nu is 10% van de kinderen lid van een vereniging; streven is 60%, en maximaal 70%.
- op alle basisscholen een vakleerkracht, sport op school na schooltijd en een beweegcoördinator die samen met vakleerkracht zorgt voor verdieping. En mede daardoor: beter signaleren en betrekken van leerlingen. (Dat wordt nu gefinancierd vanuit Brede School, later wellicht integratie in BOS). Op alle scholen is er sprake van deelname aan sportstimuleringsprojecten, zoals JIB en na verloop van tijd ook JUMP-in.

BOS vergemakkelijkt contacten met verenigingen. Door het project weten de scholen welke verenigingen te benaderen en welke niet (aanbod en geschiktheid). De activiteiten op de basisscholen zijn al uitgebreid met het oog op de komst van BOS. Door BOS weet de school zich verzekerd van een sterk raamwerk voor de activiteiten en er zijn extra ondersteuningsmogelijkheden. Een partner voor de ontwikkeling en uitbreiding van de activiteiten in de toekomst is Global Start, die jongeren een cursus sportbegeleider (RSL-a) aanreikt, waardoor er menskracht ontstaat voor bijvoorbeeld het organiseren van basketbal- en /volleybaltoernooien. Het project moet nog wel meer gaan leven bij scholen, bewoners en sportverenigingen.

6.5 Knelpunten en kansen

- Knelpunt: zwakke sportverenigingen in Zuidoost, en vooral zwak kader.
- Opkomst van scholen op BOS-bijeenkomsten georganiseerd door het stadsdeel is nog laag. Daarnaast is er niet op elke school een vakdocent lichamelijke opvoeding aanwezig, en zijn docenten al overbelast. Sportaanbod moet concurreren met andere taken van de onderwijsinstelling.
- BOS biedt kansen om fondsen en subsidies aan te boren om de financiële drempel voor kinderen om lid te worden van een vereniging weg te nemen (Jeugdsportfonds).
- De ambtelijke en politieke lijnen zijn veel korter en daarmee sneller toegankelijk voor het onderwijs. Dit sluit goed aan bij de Brede school, die de ontwikkeling van een kind sneller en beter zichtbaar maakt.
- Er wordt niet hoog ingezet op ouderbetrokkenheid. Voor de Brede school is dit wel een doel.
- De kwantiteit en kwaliteit van sportvoorzieningen is op dit moment voldoende voor de activiteiten. Bereikbaarheid sportvoorzieningen, zeker de sportvelden, laat mogelijk in de toekomst te wensen over. De volgende accommodaties bieden nog kansen voor BOS in Gein en Reigersbos: Johan Crujffveldje (nog niet zeker, wèl wenselijk), Richard Krajicekveld en een hangplek in Gein c.q. een sportvoorziening in het kader van een

jongerenbegeleidingsproject.

6.6 Tot slot

BOS verkeert in stadsdeel Amsterdam Zuidoost nog in de opstartfase. BOS geeft met name impuls aan het bestaande en verstevigt en vergemakkelijkt de samenwerking tussen de partijen. BOS moet echter nog gaan leven bij scholen, sportverenigingen en bij de bewoners van het stadsdeel. Positief is de aansluiting op de planvorming binnen de Brede School.

Voor de resultatenmeting van de sportactiviteiten wordt door het stadsdeel grotendeels vertrouwd op de metingen die in het kader van JUMP-in zullen worden uitgevoerd. Het stadsdeel ziet tenslotte in BOS-activiteiten een middel om zich met sport te kunnen profileren.⁴

Het BOS-project is voor het eerste jaar geslaagd als op alle scholen activiteiten van start gaan met een laagdrempelig aanbod. Het gaat dan nog niet eens om nieuwe activiteiten maar om het intensiveren van het bestaande. De afdeling Sport zou zich positiever kunnen profileren in stadsdeel Zuidoost. BOS ligt lastig in de publiciteit: tot nu toe is er op dit punt weinig resultaat behaald. Ook daar zal de projectleider BOS een rol in moeten spelen.

Noot 4 Er is recent een nieuwe BOS-aanvraag gericht op de Bijlmer (met sportiefste school van Nederland, de Openbare Scholengemeenschap Bijlmer) ingediend bij het ministerie van VWS.

7 Samenvatting, analyse en conclusies

Dit afsluitende hoofdstuk biedt een overzicht van een aantal belangrijke aspecten van de BOS-impuls projecten. Het overzicht dient enerzijds om de stand van zaken binnen BOS 2006 te kunnen analyseren en tevens om handvatten te bieden om de projecten de komende jaren op deze aspecten te kunnen blijven volgen en vergelijken. De analyse richt zich met name op investeringsmotieven, organisatie en structuur, coördinatie in beleid en uitvoering, monitoring, samenwerking en ouder- en jeugdparticipatie. Het hoofdstuk eindigt met de conclusies van ons onderzoek.

Wij beginnen dit hoofdstuk met een korte samenvatting van de belangrijkste bevindingen per project en eindigen met conclusies over het eerste meetjaar.

7.1 Samenvatting vijf BOS-projecten

Stadssector Oost

Bijzonder in dit project is de samenwerking tussen de stadsdelen Oost/ Watergraafsmeer, Zeeburg en Amsterdam-Centrum. Hoewel uit praktische (subsidie)overwegingen tot stand gekomen, is deze samenwerking op termijn van belang voor gezamenlijke afspraken over accommodatiegebruik en verenigingsaanbod. Een in het voorjaar van 2006 aangestelde projectleider neemt daarin het voortouw. De inhoudelijke aanpak van BOS zal niet wezenlijk veranderen. De BOS-impuls wordt voornamelijk benut voor intensivering, coördinatie en stimulering van jeugdsportaanbod op en bij school. Meer basisscholen en meer verenigingen zullen elkaar moeten gaan vinden in een naschools aanbod van sport- en beweegactiviteiten voor kinderen. De drie stadsdelen benutten de eerste periode vooral voor het peilen van behoeften onder scholen en hun leerlingen. In de drie stadsdelen zijn brede scholen aanwezig die een uitgelezen kans bieden voor naschools sportaanbod. Verenigingen zullen worden benaderd om een aanbod te doen op scholen en hun clubaccommodatie. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande sportstimuleringsstructuren, zoals Jippie, JUMP-in en Topscore.

Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer.

Ook in Geuzenveld maken betrokkenen gebruik van de vele lopende initiatieven, zoals Schatkamer, Sterproject, sportbuurtclub, Jippie, SENS, Zoneparc en brede school. Het stadsdeel (sportbuurtwerk) benadert in het kader van BOS alle basisscholen om deel te nemen aan deze sportstimuleringsprojecten. Extra inspanningen zijn gericht op het betrekken van sportverenigingen bij een naschools aanbod in de vorm van de sportbuurtclub. Nieuw is het scholen en inzetten van overblijfmoeders bij een sportief gebruik van schoolpleinen tijdens de tussenschoolse opvang. De eerste ervaringen hiermee zijn positief. Dat geldt ook voor het Zoneparcproject. Meerwaarde van BOS zal verder moeten liggen bij het beter benutten van de accommodaties (gymlokalen, sportpark De Eendracht en schoolpleinen) en het beter op elkaar afstemmen van de bestaande sportstimuleringsprojecten, zoals de stedelijke met de wijkgerichte. Interessant is tot slot dat het stadsdeel voorrang bij inschrijving voor sportstimuleringsprojecten geeft aan leerlingen die geen lid zijn van sportclubs.

Stadsdeel Oud-West en Amsterdam Oud Zuid

Deze twee stadsdelen hebben de handen ineen geslagen om de moeilijkste doelgroep – risico- en zelfs harde kernjongeren – een verantwoordelijke plaats te geven in het sportbeleid. Het ROC heeft een tweejarige beroepsopleiding ontwikkeld die deze jongeren klaarstoomt voor een baan als assistent/ begeleider vrijetijdsactiviteiten. Welzijnsorganisatie Combiwel, in beide stadsdelen actief, biedt deze jongeren tijdens hun opleiding een stageplaats aan. Ook na het voltooien van de opleiding kunnen deze jongeren terecht bij Combiwel. Hierdoor zal het aantal sportbuurtwerkactiviteiten toenemen, en zijn deze jongeren een voorbeeld voor hun leeftijdsgenoten. Op vijf locaties zijn scholen en sportplekken geïnventariseerd. Hier komen jongeren bijeen die overlast geven. Sportaanbieders worden benaderd om samen te werken met stadsdeel en sportbuurtwerk. Inmiddels zijn 18 jongeren al enkele maanden bezig met hun opleiding. In vier jaar tijd moeten zestig jongeren worden opgeleid. De eerste ervaringen zijn zeer positief. De jongeren hebben een toekomstperspectief en ontvangen een stagevergoeding en na verloop van tijd het minimumjeugdloon. Sportbuurtwerk en ROC hebben een groot netwerk voor persoonlijke begeleiding van alle jongeren die de opleiding volgen.

Stadsdeel Amsterdam-Noord

Amsterdam-Noord zet de rijke traditie in sportbuurtwerk die door de jaren is opgebouwd voort. Gekozen is voor een impuls in drie relatieve achterstandswijken waar sportbuurtclubs meer structuur moeten bieden en zodoende ook voor meer continuïteit moeten zorgen. Kortom: nieuwe sportbuurtclubs rond basisscholen die nog niet actief waren met een naschools aanbod, moeten zorgen dat kinderen meer gaan sporten en bewegen. De vele sportverenigingen die Amsterdam-Noord telt, zullen daarbij betrokken worden. Een nieuw aangetrokken sportbuurtwerker zorgt voor de contacten met de scholen en het kader van de sportverenigingen. Daarnaast is het de bedoeling dat ouders benaderd worden en meer betrokken raken bij sport. Ook in Amsterdam Noord kan de sportbuurtwerker terugvallen op een groot netwerk en lopende projecten zoals Jippie, Topscore en JUMP-in. De voorzieningen zijn redelijk goed: basisscholen beschikken over gymzalen en ook aan trapveldjes en speelpleinen is gedacht. Accent ligt bij sportief inrichten van speelpleinen, het inschakelen van sportverenigingen en intensievere contacten met scholen op sportgebied. Vakleerkrachten LO hebben een belangrijke rol bij het meer sportminded maken van de scholen.

Stadsdeel Amsterdam Zuidoost

Zuidoost zet vooral in op het koppelen van scholen en sportverenigingen. Voor de structuur kan teruggevallen worden op Jippie, JUMP-in en Topscore. Het blijkt niet mee te vallen om in de eerste periode scholen en sportclubs mee te krijgen. Scholen vergen een behoedzame benadering omdat die al zoveel extra's buiten het curriculum moeten doen, en sportclubs kampen met kaderproblematiek. Toch lukt het redelijk om sportkennismakingslessen aan te bieden aan scholen. En Brede scholen hebben belangstelling voor BOS. De BOS-impuls in Zuidoost schenkt extra aandacht aan talentherkenning en samenwerking tussen topsport en breedtesport. Oudere VO-jeugd krijgt een rol als activiteitenbegeleider bij sportlessen op basisscholen. Beleidsmatig is het BOS-project goed opgezet; nu komt het vooral op de uitvoering aan. In deze eerste fase zijn basisscholen nog vooral aan het inventariseren waar behoeften van leerlingen liggen, en wie het aanbod gaan verzorgen. De samenwerking tussen de basisscholen in Gein is even-

wel goed, getuige hun gezamenlijke plan 'Bewegen een zorg'. Zoals gezegd biedt hun Brede School concept – alle vijf zijn hiertoe vertegenwoordigd in een stichting – een uitstekende uitgangssituatie.

7.2 Analyse: Amsterdamse BOS-projecten vergeleken

Achtereenvolgens vergelijken wij de 5 BOS projecten aan de hand van de volgende kenmerken:

- investeringsmotieven;
- organisatie en structuur;
- coördinatie in beleid en uitvoering;
- integraliteit;
- monitoring;
- uitvoering en aanbod;
- jeugdparticipatie;
- ouderparticipatie.

7.2.1 Investeringsmotieven

In tabel 1 wordt per project aangegeven welke motieven een rol spelen bij uitvoeringpartners (scholen, sportclubs, welzijnsinstellingen) om te investeren in BOS-projecten

Tabel 1 Investeringsmotieven stadsdelen

Project Stadsdeel	Investeringsmotieven stadsdelen
De stadssector Oost in BOS Oost/ Watergraafsmeer, Zeeburg, Amsterdam-Centrum	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemmen van verschillende 'school-en-sport' activiteiten • Accommodatiegebruik optimaliseren • Verbeteren verenigingsaanbod (dependances), • Gebruik maken van netwerk en faciliteiten van aangrenzende stadsdelen.
Tussen- en naschoolse sport Geuzenveld-Slotermeer	<ul style="list-style-type: none"> • Financiering van het Zoneparc project • Beter benutten van sportaccommodaties en schoolpleinen. • Beter op elkaar afstemmen van sportstimuleringsprojecten • Overblijfkinderen laten sporten onder toezicht • Bereiken maatschappelijke doelen via sport, zoals tegengaan van overlast
Werk aan de winkel: jongeren van de straat Oud-West / Amsterdam Oud Zuid	<ul style="list-style-type: none"> • Project vervult behoefte van jongeren • Sport blijkt goed middel in aanpak risicojongeren • Schaalvergroting.
Sportbuurtclubs en ouderbetrokkenheid Amsterdam-Noord	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerkingsstructuur verbeteren • Uitbreiding Sportbuurtclubs over meer buurten
Gein in BOS Amsterdam Zuidoost	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsterreinen kunnen participeren met geringe financiële inbreng • Onderwerp sport als middel is actueel • Benutten fondsen en subsidies. • Kortere ambtelijke en politieke lijnen

Motieven die een rol spelen bij stadsdelen om te investeren in BOS-projecten zijn:

- Benutten maatschappelijke waarden van sport;
- Optimalisering accommodatiegebruik;
- Afstemmen verschillende sportstimuleringsprojecten en andere activiteiten voor jongeren op gebied van sport en bewegen;
- Schaalvergroting door samenwerking op stadsdeelniveau (o.a. uitbreiden sportbuurtclubs);
- Schaalvergroting door stadsdeeloverschrijdende samenwerking (o.a. satelliet verenigingen);

De maatschappelijke meerwaarde is niet het eerst of meest genoemde motief van de stadsdelen. Doelen als kortere lijnen (zowel politiek, ambtelijk als uitvoerend), schaalvergroting en efficiency staan voorop.

7.2.2 Organisatie en structuur

Binnen de BOS-projecten ontstaan op beleids- en uitvoerend niveau verschillende samenwerkingsvormen. Voor elk project is geïnventariseerd of er een stuurgroep en/ of projectgroep in het leven is geroepen (tabel 2), en zo ja en hoe deze is samengesteld.

Tabel 2 Organisatie en structuur BOS projecten

BOS-project/ Stadsdeel	Organisatievorm: stuurgroep- en projectgroepsamenstelling
De stadssector Oost in BOS Oost/ Watergraafsmeer, Zeeburg, Amsterdam-Centrum	Aansturing via beleidsgroep bestaande uit beleidsmedewerkers van betrokken stadsdelen (op afstand). Prioriteit ligt bij uitvoering. Er is een projectgroep bestaande uit de sportconsulenten van de betreffende stadsdelen.
Tussen- en naschoolse sport Geuzenveld-Slotermeer	Het project heeft geen projectgroep, stuurgroep of uitvoeringsteam.
Werk aan de winkel: jongeren van de straat Oud-West/ Amsterdam Oud Zuid	Het project heeft geen stuurgroep op beleidsniveau. Er is wel een projectgroep met twee leden van het ROC (opleidingscoördinator en een docent), de projectleider van st. Combiwell en de beleidsmedewerkers van Oud-West en Oud Zuid.
Sportbuurtclubs en ouderbetrokkenheid Amsterdam-Noord	Het stadsdeel is bezig met het formeren van een stuurgroep. Samenstelling en doelstelling moeten nog worden vastgesteld.
Gein in BOS Amsterdam Zuidoost	Projectgroep en stuurgroep zijn nog niet compleet.

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat geen van de projecten in de huidige situatie een actieve stuurgroep heeft. De nadruk ligt voor alle stadsdelen op uitvoering. De beleidsgroep van sector Oost komt momenteel het meest in de buurt van een stuurgroep. De projecten in Amsterdam-Noord en Amsterdam Zuidoost krijgen op termijn een stuurgroep die het project beleidsmatig aanstuurt. Stadsdelen Oud Zuid/Oud-West en stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer hebben ervoor gekozen om helemaal geen stuurgroep te vormen.

7.2.3 Coördinatie in beleid en uitvoering

In tabel 3 staat vermeld welk beleidssector de coördinatie voert in BOS en of er met inzet van BOS-gelden voor gekozen is om iemand voor dit doel aan te stellen. Daarnaast geeft de tabel inzicht in coördinatie van uitvoeringsactiviteiten.

Tabel 3 Coördinatie in beleid en uitvoering BOS projecten

BOS-project Stadsdeel	Coördinatie in beleid en uitvoering
De stadssector Oost in BOS Oost/ Watergraafsmeer, Zeeburg, Amsterdam-Centrum	De beleidsgroep coördineert het project beleidsmatig. Coördinatie op uitvoerend niveau ligt bij parttime projectleider BOS sector Oost.
Tussen- en naschoolse sport Geuzenveld-Slotermeer	Beleidsmatige coördinatie ligt bij beleidsmedewerker sport. Uitvoerende coördinatie is in handen van coördinator jeugdprojecten. Zij heeft hiervoor vier uur per week beschikbaar.
Werk aan de winkel: jongeren van de straat Oud-West/ Amsterdam Oud Zuid	De projectgroep die de aanvraag heeft voorbereid komt bij elkaar voor evaluatie. Coördinatie in uitvoering ligt bij Combiwel. Er is overleg tussen DIV (werkgever), docenten van het ROC en Combiwel. Goede informatie-uitwisseling maakt maatwerk en een cosequente lijn ten aanzien van de jeugd mogelijk.
Sportbuurtclubs en ouderbetrokkenheid Amsterdam-Noord	De aanvraag is voorbereid door afdeling jeugd. Beleidsmatige en uitvoerende coördinatie ligt bij afdeling sport, waar sportbuurtwerk onder valt. Een nieuw aangetrokken sportbuurtwerker coördineert de uitvoering tussen sportverenigingen en scholen.
Gein in BOS Amsterdam Zuidoost	Beleidsmatig coördinatie ligt bij sport. Sport initieert en coördineert overleggen met en tussen andere beleidsterreinen en sportstimuleringsprojecten van DMO. De projectgroep wordt aangestuurd door een nieuw aangestelde projectleider.

De coördinatie in uitvoering ligt vaak bij, een daartoe aangestelde coördinator, aangestuurd vanuit het beleidsterrein sport. Deze coördinator kan in de meeste gevallen rekenen op een bestaand netwerk van ervaren betrokkenen. Het project in Oud-West/ Oud Zuid heeft een nauwe samenwerking op het gebied van welzijn en onderwijs als basis.

7.2.4 Integraliteit

Tabel 4 geeft inzicht in de samenwerking tussen de sectoren sport, onderwijs, welzijn, gezondheid, jeugdzorg en veiligheid. De succes- en faalfactoren die hierbij een rol spelen staan eveneens vermeld.

Tabel 4 Integraliteit: samenwerking beleidsafdelingen in ondersteuning BOS projecten

Project Stadsdeel	Integraliteit
De stadssector Oost in BOS Oost/ Watergraafsmeer, Zeeburg, Amsterdam-Centrum	Sport, onderwijs en jeugd zijn vertegenwoordigd in de beleidsgroep. OWGM: integraliteit via een interne projectgroep 'samenhangend jeugdbeleid'. Zeeburg: afstemming met sportstimuleringsprojecten is nog beperkt Centrum: goede samenwerking met onderwijs tot stand gekomen
Tussen- en naschoolse sport Geuzenveld-Slotermeer	Betrokken beleidsterreinen zijn onderwijs en sport, met elk een evenredig aandeel. Inbreng onderwijs is geïntensiveerd. Contact met sport was er al. Afspraken over gebruik van faciliteiten van scholen zijn nog niet optimaal. Meer afstemming met stedelijke sportstimuleringsprojecten is nodig. Samenwerking met sportclubs neemt toe.
Werk aan de winkel: jongeren van de straat Oud-West/ Amsterdam Oud Zuid	Verantwoordelijkheid voor beleidsterreinen welzijn/jeugd/sport ligt bij één beleidsmedewerker. Er is goede samenwerking tussen welzijn en onderwijs.
Sportbuurtclubs en ouderbetrokkenheid Amsterdam-Noord	De S voert nog altijd de boventoon in Noord, zowel in beleid als in uitvoering. Er is goede samenwerking tussen sportbuurtwerk en scholen, maar er bestaat vaak een cultuurverschil met welzijn.
Gein in BOS Amsterdam Zuidoost	Afstemming in beleid en uitvoering moet worden versterkt door de projectgroep. Sport neemt het initiatief, andere beleidsterreinen, jeugd, onderwijs en DMO (Top-score, JIB) ondersteunen project van harte. Het project moet nog gaan leven bij scholen, bewoners en sportverenigingen.

Sport neemt in de meeste gevallen het initiatief en voert ook de coördinatie van de meeste projecten. Onderwijs en sport hebben vaak een langere samenwerkingstraditie, waardoor doelen goed op elkaar zijn afgestemd. Knelpunt is dat onderwijsinstellingen al overbelast zijn met allerlei projecten. Sportactiviteiten sluiten echter niet altijd aan bij welzijnsactiviteiten. In een aantal gevallen overlappen activiteiten die gericht zijn op dezelfde doelgroepen elkaar. Welzijnsmedewerkers hebben meestal geen sportachtergrond. Welzijnsactiviteiten zijn minder op prestatie gericht. Positieve uitzondering in de samenwerking tussen sport en welzijn vormt het project in Oud Zuid/Oud-West.

7.2.5 Monitoring

Alle bij de BOS-impuls betrokken stadsdelen hebben prestatie-indicatoren benoemd en zullen metingen uitvoeren om de resultaten van de projecten te monitoren en te kunnen evalueren. In tabel 5 staat aangegeven wie zich daar binnen het betreffende stadsdeel mee bezighoudt en wat de huidige stand van zaken is.

Tabel 5

Monitoring resultaten BOS projecten

Project Stadsdeel	Monitoring
De stadssector Oost in BOS Oost/ Watergraafsmeer, Zeeburg, Amsterdam-Centrum	Nog niet gestart. Projectleider BOS sector Oost gaat zich bezighouden met de monitoring van het project via de internetmodule BOS-wijzer. De beleidsgroep volgt dit en stuurt waar nodig bij.
Tussen- en naschoolse sport Geuzenveld-Slotermeer	De beleidsmedewerker sport coördineert de monitoring. Beleidsmedewerker onderwijs verzorgt een deel van de monitoring en de coördinator Jeugd levert gegevens aan. De basisscholen houden een logboek bij met gegevens over onder meer aantallen deelnemers.
Werk aan de winkel: jongeren van de straat Oud-West/ Amsterdam Oud Zuid	Monitoring is nog niet gestart en ook nog niet praktisch vormgeven. De projectgroep heeft de aanvraag voorbereid en evalueert deze ook.
Sportbuurtclubs en ouderbetrokkenheid Amsterdam-Noord	Monitoring is nog niet gestart. Verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de stuurgroep. Sportbuurtwerk en JUMP-in verzamelen gegevens.
Gein in BOS Amsterdam Zuidoost	Monitoring is nog niet gestart. Bos-wijzer is nog niet in gebruik. Gegevensverzameling zal verlopen via gymdocenten en JUMP-in.

Alle stadsdelen geven aan dat de projecten zich in de opbouwfase bevinden en er nog weinig zicht is op de resultaten van de activiteiten. Starten met de uitvoering heeft in alle gevallen prioriteit boven het meten van de resultaten. Als argumentatie wordt hiervoor aangegeven:

- er lopen vaak meerdere projecten met vergelijkbare doelstellingen, waarvan sport als middel één onderdeel is. Het is lastig de één op één relatie te meten;
- er blijkt vaak te weinig menskracht voor uitvoering;
- er is vaak een gebrek aan expertise op dit gebied bij sport (en ook bij jeugd en onderwijs);
- er is onduidelijkheid op beleidsniveau over verantwoordelijkheid voor gegevensverzameling. Daarnaast ligt, zoals bij tabel 3 reeds vermeld, de uitvoerende coördinatie van het project meestal bij een daartoe aangestelde coördinator. Die heeft in het takenpakket onder andere evaluatie en monitoring. In het eerste jaar van de BOS-impuls komt de coördinator nog nauwelijks aan deze taak toe.

Mogelijk is een deel van de knelpunten het gevolg van het grote aandeel 'sport' binnen BOS, en de kleinere betrokkenheid van 'welzijn' en 'jeugd' (gezondheidszorg) bij het project. Een project als JUMP-in heeft deze relatie wel gelegd en daar maakt een aantal stadsdelen dankbaar gebruik van.

7.2.6 Uitvoering en aanbod

In tabel 6 gaan wij in op de uitvoering, oftewel activiteiten en wijze van aanbod binnen BOS-projecten.

Tabel 6 Uitvoering en aanbod binnen BOS projecten

BOS-project Stadsdeel	Uitvoering activiteiten en aanbod
De stadssector Oost in BOS Oost/ Watergraafsmeer, Zeeburg, Amsterdam-Centrum	<ul style="list-style-type: none"> • Bestaande activiteiten worden voortgezet: intensivering, coördinatie en stimulering van jeugd aanbod om en nabij school via JUMP-in, Topscore, Jippie, regulier lo onderwijs, naschoolse activiteiten door sportbuurtwerk. • Behoeftetepeiling onder scholen en leerlingen. • <i>Zeeburg</i>: continuïteit activiteiten door sportbuurtclub en voetbalschool, overleg met alle vakleerkrachten LO. • <i>OWGM</i> richt zich met name op aanbieden kernsporten zoals geformuleerd in DMO-nota sportstimulering, o.a. sportbuurtclub • <i>Centrum</i>: bus met sport- en spelmateriaal uitleen, sportbuurtclub Centrum, verzelfstandiging sportstimulering, continuïteit activiteiten door satelietverenigingen van sportverenigingen uit andere stadsdelen
Tussen- en naschoolse sport Geuzenveld-Slotermeer	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik maken van lopende initiatieven: Schatkamer, Sterproject, sportbuurtclub, JIB, SENS, Zoneparc, Brede School. • Inzetten op tussenschools en naschools aanbod. • Momenteel wordt ook invulling gegeven aan de naschoolse opvang door inzet van materialen die ook gebruikt worden tijdens de tussenschoolse opvang.
Werk aan de winkel: jongeren van de straat Oud-West/ Amsterdam Oud Zuid	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuw project. Tweejarige beroepsopleiding voor risicojongeren (ROC): 1) jongeren organiseren activiteiten voor de buurt, 2) jongeren organiseren reguliere sportbuurtwerkactiviteiten.
Sportbuurtclubs en ouderbetrokkenheid Amsterdam-Noord	<ul style="list-style-type: none"> • Bestaande activiteiten van Topscore, JIB en JUMP-in uitbreiden. • Streetballteam is actief op acht pleinen in Amsterdam-Noord. Het aanbod bestaat uit basketbal, voetbal, Panna en streetdance (doelgroep 12-18 jaar). • Continuïteit activiteiten door versterken en uitbreiden sportbuurtclub en door aanstelling van beweegconsulenten.
Gein in BOS Amsterdam Zuidoost	<ul style="list-style-type: none"> • Aansluiten bij huidige projecten van Topscore, Jippie, Sportbuurtwerk na schooltijd. • Laagdrempelig sportbod. • Talentherkenning en versterking samenwerking breedtesport en topsport.

Uit onze evaluatie blijkt dat de meeste projecten inzetten op uitbreiding van bestaande activiteiten. In ons onderzoek hebben wij tevens 'de pareltjes' opgezocht, zoals het Zoneparcproject (tussen- en naschoolse opvang in Geuzenveld-Slotermeer -leidt tot beter gebruik van de pleinen door alle groepen leerlingen-) en de twee jarige beroepsopleiding (Oud-West/ Oud Zuid). Dit zijn initiatieven die bij uitstek passen binnen de BOS doelstelling.

gen.

7.2.7 Jeugdparticipatie

Tabel 7 geeft inzicht in de vraag of binnen projecten aandacht is voor jeugdparticipatie. Welke methoden worden ingezet om jeugd te betrekken bij de organisatie van activiteiten?

Tabel 7 Jeugdparticipatie

Project Stadsdeel	Jeugdparticipatie
De stadssector Oost in BOS Oost/ Watergraafsmeer, Zeeburg, Amsterdam-Centrum	In Zeeburg hebben leerlingen van groep 8 een rol als assistent in het Sterproject (uitleen, toezicht, activiteitenbegeleiding –verkort RSL-a)
Tussen- en naschoolse sport Geuzenveld-Slotermeer	De leerlingen van groep 8 hebben een aantal duidelijke taken: materiaal verdelen en regels op het schoolplein handhaven. Tijdens naschoolse opvang is deze vorm van jeugdparticipatie er niet, omdat vooraf niet bekend is wie er wel of niet aanwezig zal zijn bij de activiteiten.
Werk aan de winkel: jongeren van de straat Oud-West/ Amsterdam Oud Zuid	Achttien risicojongeren in de eerste helft van dit jaar (ook harde kern) participeren in tweejarige beroepsopleiding van het ROC. Vervolgens lopen zij stage bij Combiwel. Totaal worden zo in drie jaar uiteindelijk zestig jongeren bereikt.
Sportbuurtclubs en ouderbetrokkenheid Amsterdam-Noord	Er wordt niet specifiek ingezet op jeugdparticipatie, want dit gebeurt al binnen bestaande projecten.
Gein in BOS Amsterdam Zuidoost	Global Start gaat jongeren een cursus RSL-a bieden

Het project 'Werk aan de winkel: jongeren van de straat' in Oud-West en Oud Zuid zet het meest doelgericht in op jeugdparticipatie. Via de participatie van deze jongeren en hun inzet in de wijk worden andere doelgroepen geactiveerd. Binnen de andere projecten is uiteraard ook veel aandacht voor jeugdparticipatie, maar dan met name via uitbreiding van activiteiten binnen bestaande projecten. De jeugd wordt betrokken om deel te nemen aan activiteiten en in sommige gevallen krijgen zij ook (beperkte) taken in de organisatie. Zuidoost heeft als één van de speerpunten van het project 'laagdremeligheid' om de (jonge) jeugd deel te laten nemen aan sport- en beweegactiviteiten. Dit vloeit voort uit het kweekvijveridee, bedoeld om jongeren kennis te laten maken met verenigingssport zonder de verplichting tot lidmaatschap.

7.2.8 Ouderparticipatie

Ouderparticipatie is een manier om het gezin te betrekken bij sport- en beweegactiviteiten. Achterliggende gedachte is dat ouders die op de hoogte zijn van de sportorganisatie zelf eerder geneigd zijn zich in te zetten voor die organisatie, bijvoorbeeld door mee te helpen bij evenementen, vervoer of als begeleider.

Tabel 8 Ouderparticipatie

Project Stadsdeel	Ouderparticipatie
De stadssector Oost in BOS Oost/ Watergraafsmeer, Zeeburg, Amsterdam-Centrum	Ouders bekend maken met sport door: <ul style="list-style-type: none"> • Participatie in buitenschoolse activiteiten; • Lidmaatschap via pasjessysteem • Maatwerk: passende taak op passend tijdstip • Stadsdeel organiseert bijeenkomst voor (allochtone en autochtone) ouders.
Tussen- en naschoolse sport Geuzenveld-Slotermeer	<ul style="list-style-type: none"> • Overblijfmoeders inzetten bij sportief gebruik van schoolpleinen (én Zoneparc) tijdens tussenschoolse opvang. De ouders krijgen een cursus aangeboden over de bedoeling van het Zoneparc, gezonde voeding etc. • Redelijke opkomst ouders bij toernooien en doorstroomtrainingen. • Betrokkenheid van ouders is verder beperkt. • Scholen signaleren grotere betrokkenheid van de ouders die tussenschoolse opvang begeleiden. Zij, spelen minder politieagentje.
Werk aan de winkel: jongeren van de straat Oud-West/ Amsterdam Oud Zuid	Nu nog geen nadrukkelijke plaats binnen het project. Wanneer opgeleide jongeren terug naar hun buurt gaan en daar activiteiten gaan organiseren is het de bedoeling dat bewoners, waaronder ook ouders van deelnemende jongeren, geactiveerd worden. Dit moet nog vorm krijgen.
Sportbuurtclubs en ouderbetrokkenheid Amsterdam-Noord	Binnen het project ligt sterk de nadruk op ouderparticipatie: <ul style="list-style-type: none"> • ouders komen kijken; • ouders worden betrokken en geïnformeerd over verenigingsleven en gezonde leefstijl; • ouders worden onderdeel van zelfstandig draaiende sportbuurtclub. • DMO ontwikkelt pakket met verschillende mogelijkheden voor de school op dit gebied (JUMP-in)
Gein in BOS Amsterdam Zuidoost	Ouderparticipatie vormt geen hoofddoelstelling. Alleen Brede School zet hier op in.

Scholen en sportverenigingen zijn voor vervoer en begeleiding van de jeugd voor een groot deel afhankelijk van de ouders. Aangezien de opvoeding binnen het gezin een grote rol speelt bij het latere beweeggedrag van kinderen, wordt er in veel projecten ingezet op de ouders. Uitzondering vormt stadsdeel Zuidoost, waar ouderparticipatie geen onderdeel van het BOS project vormt.

7.3 Conclusies

Hoe verloopt de samenwerking tussen de BOS-partners?

Voor alle projecten geldt dat de uitvoering in de periode januari 2006 – maart 2006 is gestart. De conclusies hebben derhalve betrekking op de eer-

ste ervaringen met de uitvoeringen. Wij focussen ons daarom met name op de voorbereidingsfase, de gemaakte afspraken en de opzet en organisatie van de projecten.

Alle BOS projecten bevinden zich in de opstartfase en heel veel contacten moeten nog worden verstevigd. Het resultaat van de gelegde relaties moet nog blijken. Duidelijk naar voren komt dat de er in veel gevallen een intensievere informatiestroom op gebied van jeugd en sport op gang komt. Daardoor lukt het in een aantal gevallen om de verantwoordelijkheden te verdelen tussen beleidsterreinen.

- Toegenomen (aandacht voor)samenwerking door BOS-impuls tussen verschillende beleidsterreinen op het gebied van jeugd en sport en bewegen.
- Toegenomen aandacht voor het bereiken van externe partijen
- Cultuurverschillen tussen samenwerkingspartners komen naar voren en moeten overwonnen worden
- Sport blijft boventoon voeren op beleidsmatig en uitvoerend niveau

Hoe zijn taken en verantwoordelijkheden in de uitvoering van de projecten verdeeld onder de partners?

Aansturing van het project middels een stuurgroep op bestuurlijk niveau is niet binnen alle projecten haalbaar, zeker niet binnen de korte termijn waarop met de BOS gestart werd. Samenwerking verloopt daarom vaak via een uitvoerende coördinator, die een belangrijke beleidssignalerende rol heeft. Consequentie is ad hoc beleid. In een aantal gevallen lukt het om verantwoordelijkheid en bijbehorende taken te delen, waardoor meer samenwerking tot stand komt. Monitoring wordt als taak vaak bij de bij het project betrokken coördinator gelegd, maar het blijft onduidelijk wie er nu uiteindelijk verantwoordelijk is voor de kwaliteit en termijn van aan te leveren gegevens. De hoofdmoot van taken en verantwoordelijkheden komt echter bij sport terecht. Logisch, aangezien sport meestal ook het beleidsterrein is dat de aanvraag heeft geïnitieerd en het verdere project beleidsmatig en op uitvoerend niveau coördineert.

Succes en faalfactoren

De volgende constatering geven een beeld van knelpunten en kansen die zich voordoen in een of meer van de Amsterdamse BOS-projecten.

- Schoolpleinen bieden weliswaar kansen voor sport en bewegen bij school, maar gebruik wordt soms belemmerd door lokale regelgeving;
- Ouderparticipatie bij sport wordt gezien als kans maar blijkt lastig te realiseren tijdens de eerste fase van het project;
- Sportverenigingen doen steeds beter mee met BOS; toch zijn er nog steeds veel clubs die moeite hebben met het leveren van kader. Voor sportkader zijn jongeren uit de geselecteerde wijken een zeer lastige groep;
- Basisscholen hebben een zeer drukke agenda en worden veel gevraagd voor allerlei maatschappelijke initiatieven. Zowel directie als vakleerkracht moeten BOS zien zitten; pas dan doen zij gemotiveerd mee;
- Stedelijke sportstimuleringsprojecten zoals Jippee, Topscore en JUMP-in geven structuur aan wijkgerichte jeugd sportstimulering. Dat is een kans. Toch wijzen stadsdelen soms ook op onvoldoende communicatie en afstemming tussen stadsdeel en centrale stad bij samenwerking met scholen.
- Het concept Sportbuurtclub blijkt een succesvolle methode om continui-

- teit te geven aan sport op en bij de basisschool.
- Bij een gesignaleerd tekort aan geschikte sportvoorzieningen in een stadsdeel is structurele samenwerking met buurstdelen een goede methode om toch bepaalde sporten mogelijk te maken voor leerlingen. Ook het over en weer inschakelen van sportclubs kan door samenwerking tussen stadsdelen (zoals in Oost) een impuls krijgen;
 - De Brede school is een prima platform om sport een plaats in te geven. De coördinatoren Brede School hebben tijd om een passend aanbod te organiseren in samenwerking met sportaanbieders.
 - Risicjongeren en harde kernjongeren tonen interesse voor een actieve rol als begeleider van sportactiviteiten. Deze verantwoordelijkheid kan benut worden in het kader van sportbuurtwerk en heeft tevens een uitstralingseffect op buurtbewoners en andere jongeren.
 - Tussenschoolse opvang kan benut worden voor sport- en beweegactiviteiten door verblijfmoeders hierin een toezichhoudende en organiserende rol te geven. Scholing hiervoor is ontwikkeld.

Tot slot

De BOS-impuls heeft in deze startfase vooral resultaten behaald op het gebied van uitbreiding van bestaande activiteiten door:

- verruiming van financiële middelen;
- samenwerking bij het aanbieden van sportactiviteiten door uitvoeringspartners.

Amsterdam Oud Zuid/ Oud-West zijn met het nieuwe opleidingstraject voor risicjongeren het meest innovatief. Maar ook de sportieve tussenschoolse opvang in Geuzenveld-Slotermeer is interessant en veelbelovend.

Alle stadsdelen zijn gestart met de uitvoering, projectgroepen zijn samengesteld en stuurgroepen worden gevormd. Samenstelling van de stuurgroepen is echter nog niet ingevuld.

Stadsdelen geven over het algemeen aan de nadruk te willen leggen op de uitvoering, en niet te lang stil te willen blijven staan bij de coördinatie en monitoring. De stadsdelen kunnen hier ook prioriteit aan geven door de ruime basis aan activiteiten die in de loop der jaren al opgebouwd is en waar ervaren mensen bij betrokken zijn. Amsterdam heeft, zoals gezegd, een uitgebreide, wijdvertakte infrastructuur voor sportstimulering met majeure stedelijke sportstimuleringstrajecten (Topscore, JUMP-in, Jippie) en sportbuurtwerk. Hierin heeft Amsterdam een traditie opgebouwd met als belangrijkste kenmerken: continuïteit, jeugdgerichtheid, professionaliteit en daarmee ook kwaliteit. We moeten ons realiseren dat Amsterdam hierin veel verder is dan andere steden die deze traditie niet hebben en zo nu en dan projecten uitvoeren.

In de evaluatie van het eerste half jaar hebben wij geconstateerd dat er weinig aandacht is voor behaalde resultaten. Op uitvoerend niveau is in de meeste gevallen een projectleider aangesteld, die monitoring in het takenpakket heeft. Een nulmeting is tot dusverre niet verricht. Aandacht voor daadwerkelijk meten van resultaten zal naar verwachting in de loop van 2006 plaatsvinden, als activiteiten enige tijd draaien en de projectgroepen enkele maanden functioneren.

Twee stadsdelen, Amsterdam Noord en Amsterdam Zuidoost, verzorgen JUMP-in -aanbod. JUMP-in zal resultaten van de activiteiten meten in samenwerking met de GGD.

Bijlage Lijst met geïnterviewde personen

Stadssector Oost

- Melanie Serrao, beleidsmedewerker jeugd / lokaal onderwijs stadsdeel Zeeburg
- Hugo Hilgers, sportconsulent stadsdeel Zeeburg
- Harry Supheert, sportconsulent stadsdeel Zeeburg
- Kiki Lautenslager, beleidsmedewerker Sport en Jeugd en Veiligheid stadsdeel Amsterdam-Centrum
- Steven Veenendaal, coördinator Sportbuurtwerk stadsdeel Amsterdam-Centrum
- Alma Thoen, hoofd Welzijn stadsdeel Oost/ Watergraafsmeer
- Hellen Velders, hoofd Sportactiviteiten stadsdeel Oost/ Watergraafsmeer

Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer

- Chantal Hazelaar, coördinator jeugdprojecten
- Roxanne Stienstra, beleidsmedewerker Sport
- Ritha van Duin, beleidsmedewerker lokaal onderwijs
- Thomas van den Berg, projectcoördinator scholen en sportbuurtclub

Stadsdelen Amsterdam Oud Zuid en Oud-West

- Tony Beerling, senior beleidsmedewerker Sport en Recreatie stadsdeel Amsterdam Oud Zuid
- Renske Jalmous, senior beleidsmedewerker Jeugd en Veiligheid stadsdeel Oud-West
- Erwin Remy, sportbuurtwerker stichting Combiwel
- Paulien Klap, projectleider opleiding Jongerenwerker en assistent vrijetijdsbegeleider ROC van Amsterdam

Stadsdeel Amsterdam-Noord

- Gerrit Stegehuis, beleidsmedewerker Sport
- Suzanne Bunnik, beleidsmedewerker jeugd
- Anjo Veenstra, bedrijfsleider sportbuurtwerk
- Robin Welp, beweegconsulent

Stadsdeel Amsterdam Zuidoost

- Chris Kaper, beleidsmedewerker Sport, coördinator sportbuurtwerk
- Jan Focke: projectleider BOS project Gein en Reigersbos
- Hans van der Steen, coördinator Brede School, Stichting Primair Onderwijs